DARBININKAS

XLIII NR. 37 | 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN 21, N. Y. | ANTRADIENIS - TUESDAY, GEGUŽIS - MAY 20, 1958 | Administracija GLenmore 2-6916 Redakcija GLenmore 5-7281 | 10 CENTŲ

GEN. PAUL ELY, Prancūzijos kariuomenės vadas, atsistatydino.

Alžyras dar tebėra atskilęs nuo Paryžiaus

DE GAULLE JĖGOS NEVARTOS • PFLYMLIN PRAŠYS NAUJŲ ĮGALIOJIMŲ ALŽIRO SUKILĖLIAM PALAUŽTI

Prancūzijos vidaus perversmas dėl Alžiro aštrėja. Perversmo pradžia buvo gegužės 12, kada Alžire buvo sudarytas "saugumo komitetas", kuris perėmė į savo rankas civilinę valdžią daugelyje Alžiro miestų, o kariuomenės vardu generolai Massu ir Salan pasisakė už de Gaulle gražinimą į valdžią.

Pats gen. de Gaulle, atvykęs į Paryžių, pareiškė gegužės 15, kad jis esąs pasiryžęs valdžią priimti. To išsigandusios parlamento partijos gegužės 16 suteikė naujam ministeriui pirmininkui Pflimlin pilnus įgaliojimus gelbėti respublikai, t.y. įvesti cenzūrą, drausti mitingus ir demonstracijas, suimінėti ir tt. Už įgaliojimų suteikimą balsavo 461, prieš 114.

Tokio vieningo balsavimo Prancūzijos parlamente nebuvo nuo pat karo pabaigos. Už balsavo ir komunistai, išsigandę, kad de Gaulle gali būti jiem laidotuvės.

Suteiktais įgaliojimais remdamasis, Pflimlin ėmėsi akcijos prieš sukilimą Alžire ir prieš samokslininkus de Gaulle naudai pačioje Prancūzijoje. Gegužės 17 suėmė du generolus. Gegužės 18, protestuodamas prieš jų suėmimą, pasitraukė vyriausias kariuomenės vadas populiarus gen. Ely. Pflimlin paskelbė ultimatumą gen. Salan, kuris yra Alžiro kariuomenės viršininkas, kad paklustų Paryžiaus vyriausybei. Į Paryžių sutraukė 35.000 kariuomenės ir padidino policijos skaičių sukliudyti de Gaulle šalininkų manifestacijom ir riaušėm.

Visuomenė visiem įvykiam apatiška — nuo viso triukšmo ji pavargo.

Judriausi yra prancūzai Alžire, kurie dreba dėl savo kailio, jeigu Alžiras atsidurtų arabų rankose. Jiem pritaria kraštutiniai dešinieji, kurių priekyje stovi degaullistai parlamente. Jų lyderis parlamento narys Soustelle, de Gaulle bendradarbis rezistencijoje ir buvęs Alžiro gubernatorius, apgavo ji saugojusią policiją ir pro Šveicariją išvyko į Alžirą. Ten jis dabar sukilėlių politinis patarėjas.

Labiausiai buvo sujudęs parlamentas, kuris pajuto sau pavojų, jeigu ateitų de Gaulle. Tačiau parlamento narių visa energija reiškėsi dviem kryptim: karštose kalbose garsiai apšaukti de Gaulle respublikos išdaviku ir įgalioti Pflimlino vyriausybę, kad ji gintų respubliką nuo de Gaulle. Pažymėtina, kad audringame parlamento posėdyje, kurį saugojo 1000 kareivių ir policininkų, karštai de Gaulle gynė MRP sajūdžio atstovas Bidault. Bidault buvo vienintėlis savo grupėje, kuris buvo balsavęs prieš Pflimlino vyriausybę.

NULEMS ANTRADIENIS

Prancūzijos m. pirm. Fflimlin antradienį prašo parlamentą dar papildomų įgaliojimų, ir nuo to priklausys, ar jis išsilaikys valdžioje; nuo to priklausys ir galimybės de Gaulle paimti valdžią, kurios, jis pareiškė pirmadienį, jėga neimsiąs.

Kas belieka Prancūzijai pasirinkti?

Alžiro ir kariuomenės kova prieš Paryžių ir politikus gali baigtis viena iš trijų galimybių.

(1) Pflimlin vyriausybė nuramins perversmą ir privers Alžiro kariuomenę paklusti. Tam numato pavartoti griežtą priemonę — nutraukti maisto tiekimą Alžirui. Ši galimybė turi daugiausia pagrindo, nes ją remia MRP, socialistai, radikalai.

(2) De Gaulle gali ateiti į valdžią legaliu keliu, prezidento pakviestas. Tai gali nutikti, jeigu prie Alžiro kariuomenės prisidės kariuomenė, esanti pačioje Prancūzijoje. De Gaulle pirmadienį pareiškė, kad jis ateis į valdžią, jeigu tauta ji pašauks, bet jėga valdžios neims.

(3) Kad užbėgtų de Gaulle už akių, gali mėginti vidaus perversmą įvykdyti komunistai. Jie planuoja "liaudies frontą" su socialistais ir kitais kairiaisiais.

O ALŽIRO LIKIMAS?

Alžiras yra viso perversmo priežastis. Ten jau 43 mėnesiai vyksta karas. Ten dalyvauja 400.000 kariuomenės. Daug tos, kuri kovojo Indokinijoje. Alžire žuvo prancūzų 5.000, arabų 50.000. Viena karo diena atsiena 5 mil. dol. Ten išaugus kariuomenės neapykanta prieš politikus. Pastaruosius kaltina už Indokinijos, anksčiau Maroko praradimą. Dabar pramato Alžiro praradimą, tad kariuomenė ėmėsi iniciatyvos perversmui.

Tačiau A. Nutting, buvęs Anglijos ministeris užsienio reikalam, mano, kad Alžiras jau prarastas Vakaram, ar Prancūzijoje valdžią išlaikys Pflimlin ar paims de Gaulle.

Gauja bijo gaujos

Prancūzijos parlamente nuo ketvirtadienio budi dieną ir naktį 30 komunistų ir 12 socialistų, kad apgintų "respublikos institucija nuo fašistų gaujos" ar paršiutininkų.

Paryžiaus kardinolas Maurice Feltin paskelbė atsišaukimą į katalikus, kad jie gerbtų "teisėtąsias institucijas".

Komunistų vadovaujamos profesinės sąjungos buvo įsakytos pirmadienį nuo 3 val. nutraukti darbą, kada gen. de Gaulle atvyks į Paryžių pasikalbėti su laikraštininkais. Tada paaiškės, ar darbininkai turės išeiti į gatves "respublikos ginti".

De Gaulle gyvena 150 mylių nuo Paryžiaus. Gegužės 17 penki sprausminiai lėktuvai atskridę ir, nusileidę žemai atidavė pagarbą de Gaulle.

● **Min. pim. Pflimlin** viloje susprogdinta bomba.

● **Ispanijos** Franco paskelbė, kad po jo Ispanijoje bus atstatyta "tradicinė katalikiška monarchija". Kas bus pirmas karalius — nepasakė.

GEN. JACQUES MASSU, Alžiro "apsaugos komiteto" pirmininkas, sveikina atvykusį Jacques Soustelle.

Nixonas reikalauja naujos politikos

Viceprezidentas Nixonas po 18 dienų kelionės 8 pietų Amerikos valstybėse paruošė aštrią kritiką Amerikos politikai P. Amerikoje. Jis kritikuoja Amerikos diplomatus, kad jie neteisingai informavo valstybės departamentą apie padėtį pietų Amerikoje ir kad jie nepasistengė gyvenamo krašto visuomenės teisingai informuoti apie Amerikos siekimus. Nixonas siūlys:

● **Turi būti skirtinga Amerikos politika su tais kraštais, kurie yra demokratiški, nuo tų, kur yra diktatūra. Kur yra demokratija, galima "apkabinti", kur yra diktatūra, reikia tik "ranką paduoti". Reikia daryti įtakos, kad diktatoriai duotų daugiau laisvių.**

● **Amerikos diplomatai turi daugiau santykius palaikyti su visuomene, su visuomenės, studentijos lyderiais, o ne tik su diktatorių aparatu.**

● **Amerika turi sudaryti ūkinį planą, kurio ribose pietų Amerikos kraštų interesai būtų tenkinami.**

KAIP NIXONAS TURĖJO BŪTI NUŽUDYTAS

Venezuelos saugumo žiniom, Caracas minios vadai buvo numatę ištraukti Nixoną iš automobilio ir jį tada užstumdyti bei užmindžioti. Nušauti — tai esanti per garbinga mirtis. Nixonas aiškino prezidentui Eisenhowerіui, kad to jis išvengė tik Amerikos saugumo pareigūnų dėka. Jie buvo veik visi sužeisti, bet drąsiai ir sumaniai jie veikę prieš minią, užstodami viceprezidentą.

Indonezija kaltina

Indonezijos vyriausybė apkaltino nacionalinę Kiniją, kad jos vienas batalijonas buvo pasiustas į sukilusią Celebes salą. Kaltino taip pat Ameriką, kad pastaroji viešai nepasmerkia intervencijos į Indonezijos reikalus.

VICEPREZIDENTĄ NIXONĄ tūkstančiai sveikino aerodrome, kai grįžo iš pietų Amerikos "atostogų".

LEBANONE LAIMĖS VYRIAUSYBĖS KARIUOMENĖ

Lebanone prieš dvi savaites prasidėjusios riaušės išaugo į sukilimą. Jis nukreiptas prieš vyriausybę, palankią Vakaram, ir prieš Ameriką. Lebanono vyriausybė paskelbė, kad iš Syrijos per sieną įsiveržė šimtai ginkluotų asmenų padėti sukilėliam.

Vyriausybė paprašė Ameriką ginklų. Savos kariuomenės ji turi 8.000, policijos 4.000. Amerika pasiuntė smulkių ginklų, ašarinių bombų, municijos. Pažadėjo 18 tankų. Amerika pasiuntė taip pat šeštadienį transporto lėktuvus Amerikos piliečiam evakuoti o jų esą 3.000 -4.000. Valst. sekr. Dulles aiškino senate, kad Amerika pasiryžusi siųsti savo kariuomenės, jeigu Lebanono vyriausybė to paprašys. Tačiau to ji nepadarė. Lig šiol ji laiko krašte kontrolę savo jėgom.

Sukilėliai griebėsi naujos taktikos — ėmė aiškinti, kad jie ne prieš Ameriką, o tik prieš prezidentą Chamoun, kuris nori būti išrinktas į prezidentus ir rudenio rinkimuose ir tam reikalauja pakeisti konstitucija. Amerika esanti įtikinta, kad prezidentas to neturėtų daryti.

Ar paremti griežtai Lebanoną ir skųsti Egiptą bei Syriją Saugumo Tarybai, kad jos kursto sukilimą Lebanone, ar bendradarbiauti su Nasseriu, siekiant jį atitraukti nuo komunistų, o tada ir traukti nuo Amerikai palankaus prezidento Chamoun, Amerika dar nesanti apsisprendus.

Sukilimas bus palaužtas?

Lebanono sukilėliai tvirčiausiai laikėsi Tripolyje. Gegužės 18 po dienos kautynių jie pasidavė vyriausybės kariuomenei. Spėjama, kad ir kitose vietose vyriausybė laimės. Tačiau politinės opozicijos vadai paskelbė, kad jie prieš prezidentą kovos toliau ir reikalauja, kad jis jau dabar pasitrauktų.

Raketos nosis sugrįžo

Floridoje armija gegužės 18 paleido Jupiter raketą, kurios smaigalys, nesudegęs atmosferoje, po 1600 myl. kelio per pietų Atlantą nukrito į jūrą. Smaigalys buvo aprūpintas garsiniais signalais, pakeliui dežuravo laivai, lektuvai, tad po puspenktos valandos nukritęs smaigalys buvo ištrauktas. Armija skelbia, kad mėginimas pilnai pavyko. Dabar jau išspręstas klausimas, kaip apsaugoti tolimojo skridimo raketą nuo sudegimo atmosferoje, nepasiekus taikinio.

Balandžio 24 tai mėgino aviacija su Vanguardo raketa. Jos smaigalio nepavyko surasti.

TREČIAS SPUTNIKAS

Sovietai vėl turi erdvėse savo sputniką. Kai pirmi du jau sunyko: gegužės 15 sovietai paleido trečią, dar didesnį — 1.327 kg. Jo didžiausias aukštis 1.168 mylios — kiek aukščiau nei pirmi du sputnikai ir žemiau už bet kurį Amerikos satelitą. Jame nėra nei šuns nei kurio kito gyvio, tik instrumentai. Maskvos specialistai spėja, kad sputnikas Nr. 3 išsilaikys penkis mėnesius.

Chruščiovas ta proga pasigyrė, kad Sovietai Amerika vėl pralenkė. Dr. Braun, Amerikos pirmojo satelito autorius, pareiškė, kad tokio dydžio satelitą Amerika galės paleisti po 12-18 mėnesių.

ARMIJOS JUPITERIS, kurio smaigalys sugrįžo į žemę.

AMERIKOS GINKLAI INDONIZIJOE

Amerika laiko neutralumą Indonezijos kare ir atsisakė duoti ginklų. Bet Indonezija perka ginklus iš Jugoslavijos, tuos ginklus gavusios iš Amerikos.

Šveicarai įspėti

Šveicarijos vyriausybė įspėjo gyventojus, kas pasirupintų maisto atsargom ryšium su vidurinių rytų ir šiaurės Afrikos įvykiais.

● **Quemoy** sala, kuri yra nac. Kinijos žinioje, gegužės 16 apšaudyta komunistų 156 patrankos šūviais.

AMERIKAI REIKIA VADOVYBĖS JĄ GALI SUDARYTI NIXONAS

Nėra jokios paralelės tarp Amerikos ir Prancūzijos, bet pereitą savaitę taip nutiko, kad prancūzai ėmė šauktis į gen. de Gaulle, o Amerikoje akys ėmė krypti į Nixoną, kad jis galėtų išgelbėti Amerikos prestižą ir politiką.

★

Pralaimėjimai gausėja

Pereita savaitė buvo pilna įvykių, kurių daugumas Amerikai nepalankūs. Kongresas imasi šią savaitę svarstyti, kur yra priežastis, kad nuotaikos prieš Ameriką prasiveržė ne tik pietų Amerikoje, bet ir Lebanone, Alžire, Paryžiuje.

Joseph Alsop (NYHT) padėti dar labiau sudramatina, išplėsdamas Amerikos pralaimėjimus į Azijos kraštus. Per pastarąsias porą savaičių, sako jis, komunistinės jėgos pasiekė žymių laimėjimų Indonezijoje, rinkimų keliu Laos valstybėje, o iš ten persiduos įtaka artimiesiem pietų Azijos kaimynam. Jau Burmoje taip pat buvo mėginta Amerikos skaityklą sudeginti.

Klaidinga politika

Viceprezidentas Nixonas davė toną pasmerkti Amerikos politikai pietų Amerikoje. **James Reston** (NYT) eina dar toliau: esą Amerikos vyriausybė, susikoncentravusi į sovietines problemas, neatkreipė dėmesio į eilę kitų gyvybinės svarbos reikalų, nors laiku buvo apie juos aliarmuojama. Ir to viso rezultatą **Joseph Alsop** (NYHT) išreiškia atvirai ir tiesiai:

"Sputnikas parodė Amerikos karinio vadovavimo praradimą Eisenhowerio laikais. Dar artimesni įvykiai parodė Amerikos politinio vadovavimo praradimą tuo pačiu laikotarpiu'.

Nėra vadovybės

Sen. Kennedy Milwaukee kalbėjo, kad Amerikos prestižas nukentėjo, nes Washingone nėra vadovybės. Vadovybė nereiškia tik prezidento. Ir NY Herald Tribune vedamajame aiškina, jog Caracas įvykiai pamokė, kad mums reikia Kongreso, kuris pajėgtų pajausti valstybės reikalus aukščiau už bet ką, parodytų išminties ir subrendimo, kurio reikalauja atsakingumas prieš pasaulinį vadovavimą, kurio mes negalim išvengti.

Duok šen Nixoną

Alsop (NYHT) pritaria, kad pavojai gali būti išvengti, jei bus išmintingesnė ir drąsesnė vodovybė. Ir kerta konkrečiai: **"Nors daug prarado nuo 1952, Junginės Valstybės gali vėl atsistoti pasaulio priekyje, turėdamos reikalingą vadovybę, o šio reporterio nuomone, vadovybė gali būti sudaryta viceprezidento Nixono'.**

To tiesiogiai nepasako, bet labai teigiamai atsiliepia apie Nixoną ir NT Times vedajame: "viceprezidentas parodė, kad jis supranta, kas yra klaidinga ir kas turi būti padaryta.

James Reston (NYT), kritikuodamas už pietų Amerikos kelionę abidvi valdžios institucijas, "vykdomąją" ir "įstatymų leidžiamąją", prideda, kad tai netaikoma viceprezidentui Nixonui.

Kardinolas prie mirties

● **Kard. Strich** gegužės 18 pirmą kartą, išėjęs iš ligoninės, atlaikė mišias.

Gegužės 19 pranešė betgi, kardinolas Strich vėl paguldytas į ligoninę. Jam išsiliejęs smegenyse kraujas: dešinė pusė suparaližuota.

ARMIJA VĖL APLENKĖ AVIACIĄ

Socialistai meta Marksą lauk

Vokietijos socialdemokratai gegužės 18 sušaukė Stuttgarte konferenciją, kad paskelbtų savo atsisakymą nuo marksizmo. Vokietijos socialistai savo partijai ima pavyzdį iš Anglijos darbiečių.

● **Belgijos** lėktuvas gegužės 17 nukrito Casablankos, Maroko, aerodrome ir sudegė. Žuvo 65, išsigelbėjo 4.

● **Demokratai** tebekritikuoja, kad Nixonui į pagalbą buvo pasiųsta Amerikos 1000 parašiutininkų ir marinų. Valst. sekr. Dulles buvo pasisakęs prieš siuntimą. Tai buvusi Eisenhowerio idėja.

● **New Yorko** policininkai, kurie dežuruoja parkuose, gavo kišeninius radijo siųstuvus priimtuvus.

● **Amerikoje** 1958 pirmą ketvirtį buvo 7000 vedybų mažiau nei pernai tuo metu. Priežastis esanti ūkiniai sunkumai.

● **Washingtone** zoologijos sode geg. 16 liūtas įsitraukė į narvą pustrečių metų mergytę Vogt iš Kanados ir nukando galvą. Mergytė priėjus per arti, norėdama liūtą reišutu pavaišinti.

Iš Amerikos nori pinigų, bet degina jos įstaigas

Lebanonas išgarsėjo: užmušė opozicijos dienraščio redaktorių; dėl to kilusiose riaušėse užmušė dar 25, o ligoninėse gydosi per 100; sudegino Tripoly Amerikos biblioteką. Ultimatumu reikalavo iš Amerikos 160 mil. dovanų....

Lebanonas pagauna pasaulio dėmesį kaip naujas viduriniuose rytuose kovos laukas, kuriame susidūrė ne tik demokratijai nepriaugusios partijos, bet ir Vakarų bei Rytų įtakos.

★

Lebanono žmonės vadina savo kraštą orientaline šveicarija.

Tam pavadinimui pagrindo yra tiek, kad Lebanonas mažas kraštas, dar mažesnis už Šveicariją (120 mylių ligio 30 pločio —1.5 mil. gyventojų) gal ir tai, kad jis yra taip pat kalnuotas su sniegu otom viršūnėm.

Krašto likimas taip susiklostė kad šlėniuose susitelkė įvairių religijų ir įvairių tautybių žmonės. Dvi religijų grupės stipriausios — krikščionių 51 proc. ir musulmonų 49 proc. Religinės grupės dar suskilusios savyje, ypačiai musulmonai. Krikščioniškųjų tikėjimų stipriausias yr maronitų, labai artimų Romos katalikų tikėjimui. Pagal veikian čią konstituciją pasiekta tokio susitarimo:

Prezidentas maronitas — katalikas, užtat ministeris pirmininkas musulmonas....

Tarp tautinių grupių seniausia ir garsiausia yra finikiečių, kurie buvo didieji jūrininkai ir pirkliai. Jų dėka dabartinė Lebanono sostinė Beirutas yra kaip Šveicarijoje Ziurichas ar Azijoje Hongkongas. Beirute kaip Ziuriche ir Hongkonge ei na didžiausia pasaulyje prekyba pinigais. Visokių pasaulinių bankų agentai yra susitelkę Beirute. Tai finansinis centras artimųjų rytų prekybai. Prekybiniuose languose išstatytos veik visos prekės, kurios yra sutinkamos vakaruose. Ir Šveicarijos laikrodžių gausi pigiau nei Ziuriche. Lebanono gyventojai mėgsta pasididžiuoti, kad

Lebanonas esąs vakarų kultūros prietiltis rytų pasaulyje.

Nuo kryžiaus karų meto Lebanonas turėjo artimus ryšius su Europa. Labiausiai sutapo su prancūzų kultūra. Intelektualinis sluoksnis ir dabar prancūziškai kalba be akcento. Prancūziškas įtaka pradėjo nykti nuo to laiko, kai Lebanonas gavo nepriklausomybą (1920), o po antrojo karo Prancūzija atšaukė savo mandatą ir 1946 buvo atitraukta svetima kariuomenė.

Prancūzų kultūros įtakos konkurenciją pradėjo daryti amerikieciai. Ten veikia jų įsteigtas universitetas šalia prancūziško ir dar šalia trečio paties Lebanono išlaikomo. Tokiam mažyčiam kraštui — trys universitetai! Sakoma, kad

amerikiečių universiteto įtakoje labiausiai ėmęs kilti Lebanono nacionalinis susipratimas.

kuris palietė tiek musulmonus, tiek ir krikščionis. Krikščionys orientuojasi į Vakarus, tačiau nacionalinis pajautimas, kad arabas arabui yra artimesnis, verčia juos priešintis Vakarų įtakai, ar ji būtų prancūziška ar amerikietiška. Tarp musulmonų tokiai dvasiai dirva dar palankesnė. Ji randa atgarsio, kada kaimyniniame Egipte iškilo Nasserio figūra, jungianti arabus į didelę galybę, galinčia vaidinti pasaulio palitikoje rolę. Tai užkrečiantis pavyzdys. Kaip savo laiku Vokiet. Hitleris. Šiuo pagrindu Lebanone ir kilo vidaus kova prieš rinkimus, kurie turi įvykti šį rudenį.

Dabartinis prezidentas Camille Chamoun buvo išrinktas 1952; jis yra palankus Vakaram. Pernai jam pasisekė iš ministerių pirmininkų pašalinti Abdullah Yafi, kuris yra Nasserio šalininkas, ir įstatyti vakarietį. Kad šiemet Chamoun galėtų būti ren kamas vėl į prezidentus, jis turi gauti iš parlamento konstitucijos pakeitimą.

Kovoje dėl rinkimų abidvi pupusės griebiasi populiariausių šūkių, o tokie šūkiai tai nacionalinė ambicija, arabų nepriklausomybė, atsiribojimas nuo svetimųjų, taigi ir nuo Amerikos.

Tokioj atmosferoj parlamente iškilo "ultimatumas" Amerikai, kad duotų daugiau pinigų. Lebanono vyriausybė atmetė reikalavimą, kad iš Amerikos būtų prašoma 160 mil. dolerių dovanų per 6 metus. Tačiau spaudoje tai paskelbta ir bus vartojama rinkimų agitacijoje.

Ką tokia "dovana" reiškia? Tai reiškia, kad

kiekvienas Lebanono vyras, moteris ir vaikas turi gauti iš Amerikos po devyniolika dol. per metus. Tai būtų trigubai tiek, kiek dabar gauna.

Tai būtų tokia pat suma, kokią Sovietai pažadėjo duoti paskolos — nę dovanų — Syrijai ir Egiptui drauge, kurie turi gyventojų 27 milijonus....

Kai taip galvos politikam susisuka, nenuostabu, kad

vietoj argumentų rankose atsiduria bombos.

Netenka stebėtis, jei autobusus pakeliui policija sustabdo ir visiem vietiniam įsako išlipti, pakelti rankas, iki policija apčiupinės kišenes, ar nėra jose ginklų. Tik užsieničių nejudina iš vietos. Ir vis dėlto policijai nepavyko sulaikyti nuo smurto. Opozicijos dienraščio redaktorius Nassib Metri gegužės 8 buvo bombos užmuštas; gegužės 9 Tripolyje kilo kautynės tarp partijų, kurios baigėsi naujom gausiom laidotuvėm.

Kai kraujas pasipylė ir Amerikos biblioteka supleškėjo liepsnose, pačios partijos išsigando. Tada net opozicijos partija paskyrė savo pinigų Amerikos bibliotekai atstatyti.

Tačiau ar tas kraujas atidarys akis įaunom Lebanono partijom, kad jos veikia Syrijos ginklais, kurstomos Egipto radijo, o už jų diriguoja Maskva, kuri siekia perimti į savo rankas tą vakarų prietiltį viduriniuose rytuose?

M.

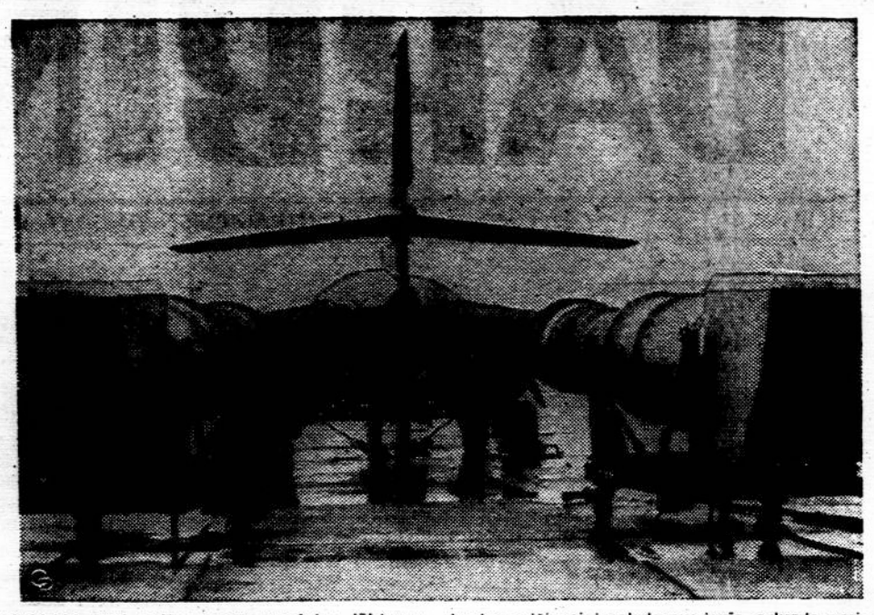

ANGLIJA turi galingus sprąsminius lėktuvus, kurie greičiausiai pakyla nuo žemės, srkenda greičiau už garsą ir gali pasiimti atomines bombas.

KODĖL ŽMONĖS VERŽIASI Į TOLIMAS ERDVES?

Žmonija senokai gyvena mūsų žemelėje. Mokslininkai jai skiria net šimtą milijonų metų. Didelis tai skaičius, bet dar ne senas laikas, kai žmogus suprato ir pamatė, jog be žemės dar yra kitos planetos ir žvaigždės Žmogus ilgus metus gyveno lyg centre pasaulio, bet nuo Koperniko laikų sužinojo, kad kažkur yra ir kiti dar pasauliai.

Nuo tada pakilo į erdves, žmogaus žvilgsnis, siekias sužinoti, kas yra anapus debesų ir mėnulio. Augant mokslui, augo ir svajonės nukeliauti į mūsų planetos kaimynus. Dabar gi, išleidus pirmuosius satelitus, jau padaryti ir pirmieji bandymai.

KAS ŽMOGŲ TRAUKIA Į ERDVES?

Žmogus visada buvo nenuorama, smalsuolis. Matydamas didelius vandenis, svajojo — kas anapus, kol atsirado drąsuolis Kolumbas ir perplaukė Atlantą. Ir dabar žmogus toks pat — neramus: kas ten Marse, ar yra gyvybė, gal galima žmogui įsikurti?

Išaugus mokslams, prasivėrė ir daugybė mokslinių tikslų. Astronomai pasijuto prieš daugybe klausimų, kurių dar nepajėgia atsakyti. Pagaliau, yra ir karinių tikslų, nes sakoma: Kas valdys mėnulį, tas tvarkys ir pasaulį.

Taip ir įsijungė žmogus į atkaklų darbą norėdamas užkariauti tolimąsias erdves.

Daugiausia iš to naudos turės mokslas.

Žemė yra apdengta tirštos atmosferos, ir žmogus, žvelgdamas į dangų, pasijaučia tartum butų kudros dugne ir per storą vandens sluoksnį matytų neaiškius daiktus. Jis ir nori iškilti į vandens paviršių, prasiveržti pro atmosferą, kad į pasaulį pažiūrėtų be didelių kliučių.

Žvaigždžių stebėjimams žmogus seniai pasidarė teleskopą. Juo didesnis teleskopas, juo arčiau pritraukia dangaus kūnus. Tačiau didumas turi savo ribą. Didžiausias Amerikos teleskopas yra toks sunkus, kad jį sunku ir su motorais valdyti. Pagaliau nuo didelio svorio linksta didinamasis stiklas ir daro klaidas. O jei tokį teleskopą iškeltum už mūsų atmosferos, kur nebėra svorio, tai galima pasistatyti milžinišką teleskopą ir lengvai jį sukioti į visas puses ir stebėti dangaus kūnus.

Neaiškūs yra ir kosminiai spinduliai, meteoritai. Užkopus ant žemės patalų, atmosferos, būtų galima juos ištirti. Daug susektų ir fizikos mokslas, nes ten lengvai susidarytų absoliutaus nulio ir mažo spaudimo sąlygas.

Yra ir saugumo sumetimų. Žmonija taip greitai dauginasi, kad vieną kartą gali žemėje pritrūkti vietos. O gal tada susidarys "emigracijos" galimybės į kaimynines planetas? Gal juose yra daug turtų, naftos, uranijaus?

Tobulinant raketas, manoma, kad mėnulyje bus galima padaryti atominių bombų sandėlį.

Žemėje paspaudus migtuką, tokios bombus iš mėnulio skristų ten, kur norėtum pataikynti. Tai būtų pasaulio policijos ar senalas. Tad ir kariniai tikslai skatina kuo greičiau pasiekti mėnulį ir ten susikrauti ginklus.

Daug įdedama darbo, daug išleidžiama pinigo, bet ar tai atneš žmonijai laimę ir džiaugsmą? Dvasinis pasaulis mažiau žmones domina, negu medžiaginis. O kai žmogus užleidžia dvasinius reikalus, tai jame pabunda barbaras. Gal ir mes stovime prieš civilizuoto barbaro laikus?....

A.K.

RESPUBLIKONŲ kandidatai ruošiasi lipti per rinkimų tvorą. Iš k. į d.: H. Stassenas — kandidatas į Pennsylvanijos gubern., Welden B. Heyburn — į senatą, Frank C. Hilton — į gub. padėjėjus ir Albert C. Pechnan — į vidaus reikalų sekretorius.

Congratulations —and good luck!

To newly licensed drivers, congratulations! But remember, safe driving depends on you. Despite millions more car-miles traveled, good drivers practising safety helped reduce traffic deaths last year. Still nearly 40,000 died—so we must all do even better. Do your part!

Help stop senseless killing on our highways. **Drive safely** yourself. **Insist on strict law enforcement** for your own protection. Work actively with others to **support your local Safety Council.** Remember—where traffic laws are strictly enforced, deaths go down.

Published in an effort to save lives in cooperation with The National Safety Council The Advertising Council

ŽINIOS IŠ LIETUVOS — RAŠO ALMUS

PALECKIS SKUNDŽIASI, KAD NĖRA KUO ŠERTI KIAULIŲ

Justas Paleckis skundžiasi, kad Lietuvoje vis dar trūksta bulvių, — taip praneša sovietinė "Elta". Esą jų per mažai sodinama. O kol jų per mažai, kuo nušersi liaules? — skundžiasi Paleckis: (O kurgi Chruščiovo kukuruzai? Red.).

Koperatininkų suvažiavimas

Vilniuje buvo koperatininkų suvažiavimas balandžio vidury. Buvusius Lietuvos koperatyvus bei jų įmones — Lietūkį, Pienocentrą, Liną, Paramą — sovietai sulikvidavo ir prijungė prie Maskvos ministerijų. Dabar vėl mėgina duoti daugiau iniciatyvos koperatininkam. Vietoj Lietūkio dabar sudaryta "Lietkoopsąjunga". Jai vadovauja P. Murauskas. Bet jis atsakingas ir toliau tiesiogiai Maskvos prižiūrimai valdžiai, bet ne lietuviam koperatininkam. Vietoj 1919-1940 ėjusio laikraščio "Talkos" dabar pradėtas leisti žurnalas "Kooperatininkas".

Potvynis Vilniuje

Neris ties Vilnium balandžio 17 dėl smarkaus atolydžio buvo pakilusi 2 metrus. Kai kur buvo apsemtos miesto gatvės.

Rusifikacija per televiziją

Vilniaus televizijos centro programa balandžio 20, sekmadienį, buvo tokia: "Teležurnalas: pionierių dainos, "Uljanavų (Lenino) šeima": senų komunistų atsiminimai apie Leniną; filmas "Atėjo Leninas visiem laikam" ir kt.

Statybinių medžiagų trūksta

Tuo skundžiasi A. Ramanauskas, plano komisijos vienas iš viršininkų. Kauno "Bituko" plytinė pagamino 2 milijonais plytų mažiau, nei užplanuota. Dvarčionių plytinė, kad įvykdytų planą, į naujai gaminamas plytas suvertė 2 milijonus jau pagamintų seniau ir "išleistų" plytų, kurias iš naujo sumalė. Ramanauskas prikiša daugeliui įmonių atsilikimą nuo gyvenimo technikos.

Švietimo reikalai

Švietimo skyrių vedėjų suvažiavime švietimo ministerio pavaduotojas J. Kavaliauskas skelbė, kad šiemet švietimui būsią skirta 43 milijonais rublių daugiau nei pernai. Buvo diskuotuojama dėl mokslo metų prailginimo vidurinėse mokyklose, dėl mokslo prailginimo iš 7 metų iki 8, dėl perkėlimo į vyresnes klases be egzaminų, dėl visuotinio vidutinio mokslo į vedimo.

Mokytojų suvažiavimas

Mokytojų iš visos Lietuvos suvažiavime buvo svarstomas lietuvių literatūros vadovėlio klausimas. Vadovėlį parašė J. Butėnas. Dėl jo kalbėjo prof. Pranskus, doc. Sprindys, mokslo kandidatai Doveika, Gineitis, Kubilius, Lebionka, Kalnius, Dabrilaitė, Šepkus ir kt.

Dainų šventė ruoš 1960.

"Neringa" — tokis yra pagamintas spalvotas filmas Lietuvos kino studijoje. Režisierius L. Tautrimas, kompozitorius B. Dvarionas, tekstas Vl. Mozūriūno.

Rimto Kalpoko paroda buvo Vilniuje dailės muzėjuje. Buvo išstatyta per 250 paveikslų.

Kompozitoriaus J. Gruodžio dešimtas metines paminėjo valstybinė filharminija, kur dirigavo B. Dvarionas, apie Gruodį kalbėjo muzikologas J. Gaudrimas.

★

(E) Lenkijos delegacija Lietuvoje buvo vežinama po "pažangius" kolūkius. Vieno tokio kolūkio brigadininkas svečiams pasakęs: "Galite spręsti, kaip mes gyvename iš toą kad pernai už darbadienį gavome po 3 kg. grūdų, po 3 rublius ir daug kitokių produktų, kaip pašaro asmeniniam gyvuliam ir k. Mano 4 asmenų šeima išdirbo kolūkyje tūkstantį darbadienų, tai dabar mes gyvename pasiturinčiai". — Reikia manyti, kad svečiai iš Lenkijos suprato, koks tas "pasiturintis" gyvenimas. Pačioje Lenkijoje, leidus išeiti iš kolūkių, galvotrūkčiais iš jų traukiasi.

KAS DURNESNIS?

Praeito karo metu Italijoj pasiliko amerikiečių poetas Ezra Pound. Kam kam, bet rusam jis nesimpatizavo. Turėdamas gražaus laiko, pasisiūlė kalbėti per italų radiją amerikiečiam ir perspėti juos apie Roosevelto nepramatymą, kad komunistai rengiasi numauti Amerikos politikai paskutines kelnes. Poeto, gal ir gera intencija, karo metu buvo palaikyta šalies išdavimu su pramatyta net mirties bausme.

Tuoj po karo —Poundas buvo patrauktas amerikiečių teisman už išdavimą. Teismo metu — kultūrinis ir literatūrinis amerikiečių elitas darė šioki toki spaudimą, kad didelis poetas nebūtų nubaustas mirties bausme. Prisiėjo paskelbti jį pamišėliu ir, kaip tokį, uždaryti į beprotnamį. Už gerą elgesį neseniai jis paleistas. Čia jau yra teisingumo dalykas, bet eiliniam amerikiečiui gali kilti klausimas, kas durnesnis — poetas Pound ar būvęs tuo metu prezidentas Rooseveltas?

Tikroji apsauga

"Darbininko" gegužės 9 d. pirmame puslapyje tilpo žinutė: "Kas apsaugą sabotuoja?" Joje buvo nurodyta, kad gegužės 6 apsaugos nuo oro puolimų pratimų metu New Yorke kai kurie asmenys atsisakė eiti į slėptuvę ir buvo sąlyginiai nubausti po 30 d. kalėjimo. Tarp jų buvo Dorothy Day, "The Catholic Worker" leidėja, Ammon Hennacy, redaktorės padėjėjas, ir panelė Deane Mowrer, to laikraščio bendradarbė. Iš žinutės išeitų, jog tie asmenys nerimti, bet iš tikrųjų po jų elgesiu tūno didelė rimtis. "The Catholic Worker" judėjimas kaip tik šiemet švenčia 25 m. sukaktį. Tiesa, tas judėjimas nėra išsivystęs, bet JAV katalikybei turi nemažos reikšmės. Tai radikalus judėjimas, kuris ir kapitalizmą ir komunizmą laiko blogiu. Tai nėra katalikų judėjimas, bet, geriau sakant, kelių išimtinai katalikų, kurie eina pas vargšus ir neturtingus; tai daugiausia pasaulieciai, ir jie eina su ta mintimi, kad ne tuos vargšus išganytų, bet kad tokiu evangelišku elgesiu patys save gelbėtų. "The Catholic Worker" judėjimas buvo įsteigtas P. Maurino, prancūzo sociologo, ir Dorotėjos Day, atsivertusios iš komuzimo. To judėjimo centras yra New Yorke, ir jis retkarčiais išlaiko iki 40 svetingumo namų vargšams įvairiuose miestuose. Jų pacifizmas iš pirmo žvilgsnio atrodąs aklas ir juokingas, bet jeigu gerai įsigilinsime į Evangeliją, tai kaip tik ten taikingumo šaknis ir rasime. Tiesa, dėl to griežto pacifizmo jų organas "The Catholic Worker" (223 Chrystie St., New York City 2) iš 100,000 tiražo nukrito iki pusės, tačiau jie nemano šio kelio apleisti. Minimas mėnesinukas metams tekainuoja 25 centus. **M. Pls.**

AR SOVIETŲ SĄJUNGOJE YRA "ŽYDŲ KLAUSIMAS"?

Le Figaro, prancūzų dienraščio klausiamas, Chruščiovas pasiaiškino, kad Sovietuose žydai partijoje yra gerbiami, nes pusė kompartijos prezidiumo narių esą vedę žydes. Net prezidentas Vorošilovas....

Kiti Chruščiovo prasitarimai apie žydus davė progą "Pasaulio sionistų organizacijos" pirmininkui dr. Hahum Goldmannui plačiau nusviesti žydų klausima Sovietų Sąjungoje.

Prieš daugelį metų — sako Goldmannas — visi mėginimai kalbėtis su Sovietų lyderiais žydų klausimu baigdavosi sovietų pasakymu: "Sovietų Sąjungoje žydų klausimo nėra". Tai reiškia, kad nėra ko toliau kalbėti, nes kaip gi kalbėsi apie klausimą kurio nėra. Dabar Chruščiovas kalba apie žydus, vadinas, jie ir jų klausimas yra. Iš Chruščiovo pareiškimų, Goldmannas padaro išvadą, kad

Sovietuose yra žydų tautinė grupė, didesnė nei kai kurios kitos. Bet žydų grupė turi mažiau teisių nei kitos tautinės grupės: jai neleidžiama naudotis tautiném kultūriném teisėm.

Ne taip buvo pačioje pradžioje. Nuo 1917 iki 1948 žydai buvo prirašę ir išleidę Sovietuose nemažiau kaip 9.000 knygų. Bet jos visos buvo sudegintos Stalino laikais prieš 10 metų. Žydų įstaigos buvo uždarytos. Žydų kultūriniai lyderiai daugelis buvo suimti ir prieš 5-6 metus nužudyti.

Tačiau pastebima, kad Stalino įpėdiniai nieko nepadarė, kad žydų tautinės įstaigos būtų atidarytos. Dar likę gyvi žydų rašytojai rašo "jidiš" kalba, bet jiem neleidžiama spausdinti. Buvo prašoma žydam laikraščio, leidyklos, teatro. Jų prašymai būvo atmesti.

Taigi jiem tautiškai neleidžiama reikštis. Tačiau tuo pačiu metu jie nepriimami ir į kitą tautinę grupę. Jei kuris žydas nori "nužydėti", atsisakyti žydiško gyvenimo stiliaus ir įsijungti į kitą kultūrinę bendruomenę, jam neleidžiama: pase jis vis tiek įrašomas žydu.

Lenkijoje padėtis kita. Varšuvoje eina "jidiš" kalba komunistinis laikraštis "Folkstimme"; žydai turi savo kultūrines organizacijas, gali emigruoti į Izraelį. Skirtumas tarp žydų padėties Lenkijoje ir Sovietuose yra toks, kad net iš Lenkijos žydų komunistinis laikraštis ir žydų kalba knygos nėra įsileidžiamos į Sovietų Sąjungą.

Sionistų organizacijos pirmininkas mano, kad Chruščiovo prabilimas apie žydus, dabar duoda pagrindo pradėti su juo vėl kalbas apie "žydų klausimą", t.y. žydam prieinamais kanalais, tiesioginiais ir per palankias vyriausybes veikti Maskvą, kad žydam būtų duotos tautinės kultūros galimybės.

DARBININKAS Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKĄ, LDS ORGANĄ DARBININKĄ ir LIETUVIŲ ŽINIAS.

Second-class mail privileges authorized at Brooklyn, N. Y.

SUBSCRIPTION RATES
Domestic yearly — $6.00
Brooklyn, N. Y. — $6.50
Half year — $3.50
Foreign — $6.50

PRENUMERATOS KAINA
Amerikoje metams — $6.00
Brooklyn, N. Y. — $6.50
Pusei metų — $3.50
Užsienyje — $6.50

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIS
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.
REDAKCIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel. GLenmore 5-7281

Kaip parsidavėliai rusam klastoja savo tautos praeitį

Istorijos vadovėlis Lietuvos mokyklų jaunimui klaidinti

Lietuvoje pereitais metais išėjo iš spaudos J. Jurginio parašytas "Lietuvos TSR istorijos" vadovėlis. Vadovėlį išleido Valstybinė Pedagoginė Literatūros Leidykla. Tai pirmas bandymas nušviesti Lietuvos praeitį marksistinio materializmo ir rusiškojo bolševizmo požiūriu. (J. Jurginis. **Lietuvos TSR istorija.** Vadovėlis vidurinėms nokykloms. Lietuvos TSR Švietimo ministerijos patvirtinta. Kaunas 1957 174 pusl. Kaina 2 rub. 30 kap.).

Ligi šiol, kaip žinoma, niekas iš lietuvių ištorikų nesiėmė uždavinio klastoti savo tautos praeitį — rašyti vadovėlį pritaikytą bolševikų norimam melui ir liaupsinti jų okupaciją bei "rusų tautos nuopelnus' lietuviam. To uždavinio buvo ėmęsis tiktai **J. Žiugžda,** joks istorikas, bet jo "kūrinys" saulės šviesos taip ir neišvydo. Aplinkiniu keliu mus buvo pasiekusios žinios, kad tuo J. Žiugždos rašymu nebuvę patenkinti net patys lietuviai kom. Tasai Maskvos pastatytas komisaras ir padlaidža perdaug jau persistengė nesugebėjęs net savo melo pridengti. Istorijos mokytojai toliau naudojosi dar nepriklausomoje Lietuvos išleistais istorijos vadovėliais, kai ką išleisdami, kai ką "nuaiškindami" pagal švietimo ministerijos instrukcijas. Tuo pačiu laiku Lietuvos mokslų akademijai, jos vadinamam istorijos institutui, sukirptam pagal rusiškąjį — bolševikiškąjį kurpalių, buvo duotas uždavinys aptarti Lietuvos praeities faktus marksizmo šviesoji, bet taip, kad iš jos prasimuštų "rusų šviesa".

Tai padarius Lietuvos istorijos vadovėlį ėmėsi rašyti **J. Jurginis,** tasai pats, kuris nepriklausomoje Lietuvoje vertėsi žurnalistika, rašinėjo liaudininkų dienraščiui "Lietuvos Žinios o bolševikam Lietuvą okupavus (1940), buvo paskirtas komisaru likviduoti užsienio reikalų ministerijai. Jau tada radęs ministerijoje apie Vytauta Didįjį parašytą nedidelę brošiurėlę, kuri turėjo būti išversta į anglų ir prancūzų kalbas ir įteikiama užsienio diplomatam, apdovanojamiem Vytauto Didžiojo ordinus, ją išpeikė, nurodydamas, kaip nepriklausomoji Lietuva garbinusi "šiaudinius didvyrius", apsilenkdama su materialistiniu istorijos aiškinimu. Kada jis pats istorijos mokslus išėjo nėra žinios; gal būt sėdėdamas Lietuvos kalėjime už komunistinę veiklą.... Dabar yra tituluojamas "istorijos kandidatu" ir dirba vadinamam "Lietuvos istorijos institute" Koks yra tasai jo paprašytas "Lietuvos TSR istorijos vadovelis"?

ATIDENGIA SAVO MENKYSTĘ

Vadovėlio pratarmėje, lyg ir teisindamasis prieš lietuvių tautą, kurius praeitį turi suniekinti, J. Jurginis prisipažįsta, kad tai esąs ne jo darbas. "Šis Lietuvos TSR istorijos vadovėlis — jis sako — parašytas po to, kai Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Istorijos Instituto beveik visi svarbieji lietuvių tautos istorijos klausimai buvo apsvarstyti to instituto bendradarbių kolektyvo. Autorius dirbdamas tame institute ir dalyvaudamas svarstydamouse, pasinaudojo tų svarstymų medžiaga....

Be to, vadovėlio rankraštis buvo svarstytas Švietimo ministerijoje ir Istorijos instituto. Prof. J. Žiugžda, prof. K. Jablonskis ir visi kiti istorikai rašę recenzijas ir dalyvavę svartymuose, savo kritiškais pasisakymais prisidėjo prie šio vadovėlio parašymo'.

Teisingiau pasakius visi tie kritikai ir recenzentai prisidėjo prie garbingos Lietuvos istorijos reikšmingų tautos įvykių bei asmenų nuvertinimo bei suniekinimo ir Lietuvių tautos istorijos suklastojimo. Kaip iš autoriaus pratarmės matyti, 1957 išleistas Lietuvos STR istorijos vadovėlis yra visų aktyvių okupuotas Lietuvos istorikų tartas paskutinis žodis.

TEMPIA ANT SVETIMO KURPALIO

Vadovėlis suskirstytas į septynius skyrius su 33 paragrafais. Pirmieji trys skyriai apima laikotarpį iki Lietuvos padalijimo (5-59.), ketvirtas pasakoja apie Lietuvą Rusijos imperijos sudėtyj" — (60-99 p.), penktas nusako "Spalio revoliuciją ir Lietuvos darbo žmonių kovą dėl socialistinės valstybės įkūrimo" (100-109 p.), šeštas skirtas "Lietuvos burzuazinei valstybei" (110-133 p.) ir septintas įvardintas "Lietuva — Tarybų socialistinė respublika" (134-169 p.).

Vadovėlis parašytas marksistinio materializmo pagrindu su dideliu palankumu rusams. Knygoje ypatingai pabrėžiami ir iškeliami valstiečių judėjimai, sukilimai, darbininkų streikai, daug kur su patirštintais dažais. Mažos apimties vadovėly surasta vietos pusė puslapio (25 p.)aprašyti Kęstučio sūnaus Butauto pabėgimui pas kryžiuočius. Didieji Lietuvos kunigaikščiai ir bajorai, autoriaus feodalais vadinami, kūr tik yra progos vaizduojami kaip išnaudotojais, o laisvieji valstiečiai ir baudžiauninkai kaip išnaudojamųjų klasė. Net karaliaus Mindaugo Lietuvos suvienijimas aiškinamas feodalų laimėjimu:

"Taip Lietuva pasidarė feodalinė valstybė. Valstybės susikūrimas buvo naudingas visų pirma feodalams, nes ji saugojo jų nuosavybę ir gynė juos nuo vergų baudžiauninkų ir laisvųjų žemdirbių pasipriešinimo. Išnaudojamosioms klasėms lie. žemių sujungimas tiek buvo naudingas, kad sumažėjo pragaištingos feodalų tarpusavio kovos ir pavojus būti kitataučių pavergtiems." (15 p.).

Iki antrosios XIX a. pusės, lietuvių tautinio judėjimo lakų lietuvių tautos įvykiai kiek teisingiau nušviesti, negu vėlesnieji. Tik čia heroiški tautos žygiai arba visai nutilimi ar pasakojami labai langvu šaltu stiliumi, be ypatingų pabrėžimų, jų reikšmės nurodymų, kaip paprasta liaudies pasakėle.

Ligi Liublino unijos suminėti visi Lietuvos valdovai, toliau — atsitiktinai užkliudyti tiktai kai kurie. Nei vienų nei kitų plačiau neaprašoma, nekeliami jų atlikti darbai lietuvių tautai. Prabėgomis tepasakyta pavyzdžiui kad Vytenis "buvo sumanus politikas ir geras karys", o Gediminas "buvo įžvalgus politikas". Mindaugas nebevadinamas karalium, nors apie jo karūnaciją užsiminta. Nepabrėžtas broliškas Algirdo ir Kęstusugyvenimas; priešingai, jų valdymas apibudinamas kaip "dalinių kunigaikščių kova", nors žinoma, kad Algirdo ir Kęstučio tarpusavio kovos nebuvo. Vytautas Didysis nebevadinamas Didžiuoju; iš jo laikotarpio daugiau skiriama dėmesio tik kovom su kryžiuočiais. Nurodoma, kad Žalgirio kovoje dalyvavo "Polocko, Vitebsko, Smolensko ir kitų rusų žemių pulkai" bet nesakoma. kad tie pulkai kaip ir rusų žemės priklausė Lietuvos valstybei ir turėjo eiti kovon kaip vasalai. Nutylimas Lucko suvažiavimas (1429), iškėlęs Vytauto Didžiojo garbę Rytų Europoje. Vytauto Didžiojo vainikavimo mintis priskiriama Lietuvos bajoram, nutylimas Vokietijos imperatorius Zigmantas Luksemburgietis ir jo santykiai su Vytautu D. Bijota parodyti kad su Lietuva skaitėsi didžioji vakarų Europos imperija. Nieko neužsimenamaa apie Lietuvos statutą kaip Lietuvos teisininį kodeksą, kuris veikė iki XIX a. Labai silpnai pabrėžtas XVI-XVIII kultūrinis Lietuvos gyvenimas. Visur iškeliama klasių kova. Tai naujųjų amžių reiškinys, bet jo ieškoma prisispyrus ir senesniais laikais. Mat, taip reikia rašyti, kad ir einant prieš istorinius faktus" (B.d.).

ALGIRDAS smogia kalaviju į Kremliaus pilies vartus. Dail. S. Ušinsko.

BRITANIJOS ENCIKLOPEDIJA KREIPĖS Į LITUANUS

Encyclopaedia Britannica, viena iš pačių stambiųjų ir žymiųjų pasaulyje, kreipėsi į Lituanus redakciją, pageidaudama žinių apie Lietuvą. Jei kartais sielojomės, kad svetimose enciklopedijose trūksta objektyvių žinių apie Lietuvą, tai dabar matome, kad Lituanus turi progos tą trūkumą šalinti. Tai rodo ir dėmesį žurnalui angliškame pasauly. Iš pačių lietuvių Lituanus norėtų susilaukti taip pat didesnio dėmesio, talkos, patarimų ir sugestijų, kad kitataučiam padarytų dar reikšmingesnis.

Malonu pranešti, kad Lituanus tos talkos susilaukė iš Alto Vykdomojo Komiteto, kuris paskyrė 200 dol. kaip vienkartinę paramą. Taip pat po 50 dol. paskyrė Clevelando Altas ir Akademinio Sambūrio skyrius Chicagoje.

Rugsėjo mėnesį yra numatytas pravesti Lituanus žurnalui didesnis vajus. Būtų gera, kad ir to vajaus nelaukiant lietuvių organizacijos ir atskiri asmens savo auka paremtų studentų darbą, siekiantį kitataučius geriau informuoti apie Lietuvą.

Akmens ir sputnikai kaip argumentai

Argumentais grindžiame savo nusistatymą, kai norime kitus įtikinti. Paprastai tai darome žodžiu. Bet savo nusistatymą galima taip pat ginti pagaliu, akmeniu arba ir ginklu. Tiktai tokiais "tvirtais argumentais" nebesiekiama kito įtikinti, o jį nutildyti. Tada "argumentas" taikomas į pakaušį, o ne į protą.

Praėjusio karo metu vokiečiai naciai pakaušio argumentais "tvarkė" žydus, o bolševikai Katyno miške "sutvarkė" belaisvius — lenkų karininkus. Bet apie tai nebekalbama, kada kalbama su bolševikais, nors jie pabrėžtinai rodo, kad savo "tvirtųjų argumentų" nėra atsisakę. Tai aišku iš svaidytų akmenų pietų Amerikoje ir svaidomų sputnikų į erdves.

*

Akmenų kaip argumentų buvo griebtasi prieš JAV viceprez. dėl to, kad savo vizitui pasirinko pietines Amerikos valstybes, o ne Maskvą. Praėjusių metų pabaigoje bolševikas Zarubinas, aplenkdamas prezidentą, mandagiai Nixoną atsisveikino ir pakvietė atsilankyti Maskvoje. Naujai atvykęs bolševikas Menšikovas taip pat žemai lankstėsi ir šypsojosi, turėdamas vilties, kad kvietimas bus priimtas. Bolševikam rūpėjo parodyti pasauliui "draugiškus santykius" su JAV ir iš to pasidaryti propagandą.

Bet Nixonas, užuot keliavęs Maskvon, pirma išvyko geros valios kelionėn pas pietinius Amerikos kaimynus. Maskva negalėjo jam to dovanoti.

Maskvos neapykanta pademonstruota akmenimis Limoje ir Caracase. Pirmieji akmenis paleido Limos studentai, kai tuo tarpu Chicagos studentai buvo pasikvietę "žmoniškai" pakalbėti besišypsantį Menšikovą... Skirtumas didelis ne tiktai kultūros, bet ir argumentų. Tačiau šiame krašte vis dar nenorima galutinai įsitikinti, kad bolševikų rankos daro ne tai, ką rodo jų šypsnis.

*

Maskvos radijas "akmeninius argumentus" aiškina tuo, kad jie buvę nukreipti prieš "JAV kolonializmą". Tuo tarpu Amerikos Balso radijas nelabai leidžia kalbėti apie sovietinį kolonializmą Baltijos ir kitose valstybėse. Nenorima apie tai kalbėti, kada vis dar norima susikalbėti, nors ir laidoma akmenimis ir grasinama sputnikais.

Pirmieji du sputnikai kaip tiktai buvo tie bolševikų argumentai, kurie turėjo amerikiečius įtikinti, kad su Maskva reikia kalbėtis viršūnių konferencijoje ir jai nusileisti. Tiktai paleidus Amerikos satelitus, kalbos apie viršūnių konferencijos būtinumą kiek pritilo. Pati Maskva dėl tos konferencijos nesispyrė, nes jos argumentai, paremti sputnikais, pasirodė nepakankamai stiprūs. Reikėjo dar "tvirtesnio argumento", ir čia bolševikai iššovė tretįjį sputniką — pusantros tonos geležies. Matote, ji gali kristi jums ant galvos su atomine jėga... kaip krito akmenys Peru ir Venezueloje.

*

Akmenys ir sputnikai kaip argumentai, kokie jie bebūtų stiprūs, turi tą silpną pusę, kad jie tesiremia fizine jėga. O tokia jėga visada lūžta prieš laisvos ir stiprios dvasios žmones, kuriuos grasinimai tiktai labiau sujungia ir įdrąsina. Savo smurtu bolševikai patys sau artina neišvengiamą galą.

PIERRE MAURICE

PAMESTIEJI

ROMANAS

(37)

Ir kunigas pridurdavo, kad tarp tų liūdnų įvykių nelengva yra sekti kelią, kuriuo gali aiškiai pasireikšti Dievas. Vadinas, reikia turėti vilties, nors atrodo, kad nebėra jokios vilties.

Deja, tikėjimas nebuvo grįžęs į ponios Enguerrand sielą. Nežiūrint klebono paskatinimų, ji liko ant tiesos krašto, nedrįsdama pulti į šitą palaimintą srovę iš baimės rasti ten ne pasigailėjimą, bet teisingumą ir pasmerkimą. Ji slėpdavosi dažnai bažnyčioje, kur Gailestingoji Dievo Motina sulaikė Danielių nuo nusikaltimo, ir kur ji pati pajuto paslaptingą veiksmą. Ji nenorėjo tikėti į Dievą dėl Jo baimės ir dėl keisto prieštaravimo, kurio ji negalėjo išaiškinti. Ji prisirišo prie Švenčiausios Motinos, kurios paslaptinga šypsena ją traukė. Prie jos ji jautėsi apsaugota nuo to prakeikimo, kurio ji bijojo. Ir be jausmo ji kartojo keletą litanijos šauksmų, kurie jai dar buvo išlikę iš pirmosios Komunijos laikų:

Motina Dievo malonės, Motina meilingoji.... Pana maloningoji.... Nusidėjėlių gynėja ....Nuliūdusiųjų linksmintoja.... pasigailėk mūsų.

Vieną gegužės mėn. dieną ją apniko juodos mintys labiau, kaip visuomet. Apsupo ją neapsakoma baimė. Ji, tokia tvirta prieš savo vyrą, šį kartą negalėjo jos paslėpti; ir Enguerrandas nustebęs bandė ją suraminti, nurodydamas, kad šita baimė pareina iš nervingumo ir sukrikimo, kurį jautė po Makso išvykimo. Bet niekas negalėjo jos išvesti iš tos nuotaikos, kurioje merdėjo jos siela.

Aš turiu, — tarė ji vyriui, — tartum švininį apsiaustą, kuris mane slegia. Taip, tiesa, aš esu liūdna, pavargusi, bet mano sielvarto priežastis yra daug giliau, negu mano kasdienos vargai.

— Tu man pasakei, kad pajusdavai kartais truputį ramybės, kada būdavai kunigo Darmont bažnyčioje?

— Taip, tik ten aš pajuntu ramybę.

Prieš šitą baimę Enguerrandas nedrįso imtis savo bedieviškųjų teorijų. Nesvarbu, kad žmonos įsitikinimas klaidingas, bet tik jinai šitoje vietoje gali rasti ramybę, kurios ji taip buvo reikalinga.

.... Ir ponia Enguerrand, palikusi Touro gatvės namus, atėjo į Gailestingosios Dievo Motinos bažnyčią ir atsisėdo toje vietoje, kur ji pirmą kartą atvykusi sėdėjo. Tuščia bažnyčia priminė, kad, be abejo, galėjo būti ir ta pati valanda.

Bailiai ir nuolankiai ji drįso paprašyti Švenč. Motiną, kurios gailestingas žvilgsnis, rodos, krito į ją, kad jai suteiktų truputį ramybės. Bet, priešingai buvusioms dienoms, jos sumišimas didėjo. Jai atrodė, kad tolimas įvykis, su kuriuo ji buvo surišta, vyko, siųsdamas jai šitos baimės bangas, kurių jos siela pagaliau negalėjo pakelti. Kažkas kentėjo, gal būt, kažkas mirė, ir jos motiniška širdis jautė, kad šito įvykio veikėjas arba auka galėjo būti jos sūnus.

.... Ir kas minutė baimė augo. Jau apie popietį, kada tikintieji jeidavo ir išeidavo, prie jos priėjo kunigas Darmont. Jis išgirdo verksmą, atsisuko ir pažino nelaimingąją. Jis priėjo, spėdamas, kad jos kančia turėjo būti didelė.

Ir vargšė moteris, beveik mirštančios balsu, ištarė savo abejojimą:

— Ak, klebone, kas vyksta, pagaliau? Man atrodo, kad manyje viskas juoda.... aš jaučiu, kad kažkas kenčia.... kažkas mane šaukia. Mano Dieve.... mano Dieve.... ar tai mano sūnus?

Ir ji nepastebėjo, kai jai nenorint iš jos lūpų išsiveržė kančios malda: Mano Dieve.... mano Dieve!

Ilgai kunigas į ją žiūrėjo, netardamas nė žodžio. Dievo tarnas žinojo, kad sielos kartais gali susižinoti, kad ir kažin kur jos būtų, ir pasidalinti savo džiaugsmu ir liūdesiu Jis neabejojo, kad šita moteris, baimės išvarginta, pajuto kančios aidą, einantį iš toli, labai toli nuo jos. "Mano sūnus", — pasakė šita nelaimingoji. Bet ji nežinojo, kad jos du sūnūs buvo kartu Afrikoje. ji nežinojo, kad šis, kuris vadinosi "Haineux, buvo prisiekęs Danielių pražudyti, šitą pusbrolį, kurį jis pažinojo tik pro savo neapykantą.

Staiga kunigas sudrebėjo. Ir jei jaučiamo įvykio auka buvo ne Maksas, bet Danielius, šis Danielius, kuriam jis pats pavedė saugoti atstumtojo dvasią? Koks baisus nusivylimas!....

Kunigas Darmont, nežiūrint jo tvirto tikėjimo, sudrebėjo. Ant jo kaktos pasirodė dideli prakaito lašai, ir jis atsisuko į Švenč. Mariją:

— O Motina, tik ne tai, tik ne tai!....

Paskui, stengdamasis numalšinti savo baimę, jis sušnabždėjo poniai Enguerrand:

— Būk rami.... Ji budi!

Apie 5 valandą nelainingosios veidas nurimo, jos rankos susinėrė, lyg padėkai; iš paskutinių jėgų ji atsisėdo, ir iš jos bekraujų lūpų išėjo keli žodžiai:

— O Švenč. Motina, palaiminta tarp visų moterų, nuliūdusiųjų paguoda, aš tave myliu visa savo širdim.

Patekėjo nauja aušra.

Ir paskui jos žvilgsnis lėtai nuslydo Švenč Panelės drabužiais ir sustojo ant tabernakulio. Pirmą kartą po daugelio metų ji išdrįso ieškoti Dievo.

*

Vakare, grįžusi namo, ponia Enguerrand pasirodė pilnu ramybės veidu.

— Argi ten nurimo tavo kančia? — paklausė ją žurnalistas.

— Penketą valandų kentėjau sunkią kančią. Ir staiga šita aštri kančia, kuri kankino mano dvasią nurimo.

Enguerrandas ilgai žiūrėjo į savo žmoną. Jis matė, kad ji nemelavo.

*

Sekančias dienas jie vienas ir kitas gyveno keistoje ramybėje. Pirmiausia Enguerrandas juokės, kad viskas tai iliuzija, kuria jis gavo iš savo žmonos, o ji pasinaudojo tuo trumpu savo nervų nurimimu.

Kad geriau įtikintų save, kad šita ramybė yra apgaulinga, jis vertė save rūpintis kasdieniniais reikalais, kurie jį paprastai slėgė: Maksas, Maksas bėgas nuo teisingumo, Maksas žuvęs, Maksas amžinai be garbės!

Bet ramybė tebebuvo. Jis suprato, kad jo dvasia grumiasi su gera ir paslaptinga jėga, kurios jis negalėjo paneigti ir kuriai jis nesugebėjo priešintis.

Vieną birželio rytą, kai jis skaitė paskutines naujienas apie Maroko reikalus, jis baisiai išbalo. Laikraštis pranešė apie kariuomenės smarkias kovas, įvykusias prie Aulajo sutvirtinimų. Ką jis skaitė!

....Mes žinojome, kokį didvyriškumą parodė mūsų kariai, užstodami priešui Fezo kelią, bet štai dabar sužinojom atskirų įvykių, kurie aiškiai pavaizduoja mūsų karžygius. Šaujo postas užimtas trijų dešimčių žmonių, vadovaujamų legijonininko pra cūzo Liudviko Engrerrand, apsupti priešų gaujos, turėjo išsprogdinti postą, kad gyvi nepatektų.

Liudvikas Enguerrandas! Ar jos sūnus? O ne, tai ne jis Negalimas dalykas! Jis į legiją stojo ne savo vardu!

Ir jis liko kabėti tarp neišmintingos vilties ir pasiutiškos baimės. Maksas mirė. Ne, jis to nematė. Šitos eilutės, pajudinusios skaudų įvykį, trumpai sakė: ".... jie bevelijo išsiprogdinti...." Argi Maksas tokiu būdu būtų išpirkęs savo negarbę?

Sumišimą pastebėjo žmona. Ji ištraukė laikraštį iš jo rankų.

— Kur, kur, pagaliau?

Pirštu jis jai parodė.

— Skaityk.

Vargšė moteris perbėgo pirmąsias eilutes ir sušuko:

Mano Dieve.... mano Dieve.... ar tai jis?

— Tur būt, jis. Be abejo, rado jo kūną, jo piniginę, kurioj bus užsilikęs nors vienas žodis, išduodąs jo asmenį. Radusieji tikėjosi gerai darą, išduodami tą paslaptį.

(bus daugiau)

KŪRYBOS PRIEDAS

ISTORIJA, APKAIŠYTA NEKALTAIS KASPINĖLIAIS

Kelios esminės pastabos, liečiančios "Triukšmą dėl premijų"

HENRIKAS NAGYS

Jūsų savaitraščio 30 Nr. (balandžio 22 d.) atspaustam nepasirašytam (reikėtų suprasti, kad tai redakcijos nuomonė?) straipsnyje apie Lietuvių Rašytojų Draugijos premijos paskyrimo faktus ir pasekmes, minimo rašinio autorius labai savotiškai pateikia faktus ir dar keisčiau juos interpretuoja. Tikiuos, leisite kaikurias esmines paklaidas ir akivaizdžius netikslumus čia iškelti. Objektyvi informacija ir paprastos žurnalistinės etikos paisymas neturėtų būti svetimi jokiam laikraščiui, o nei vieno, nei kito minimam aprašyme neradome. Pirmiausia premijos įteikimo "nuogi faktai", iš tiesų, Jūsų korespondento gerokai "aprėdyti". Reakcija į paskutinįjį premijos paskyrimą nebuvo vien paprastas triukšmas, **bet ilgai pakęsto užkulisinio aranžavimo ir neliteratūrinių kriterijų taikymo atmetimas ir demaskavimas.** Tai atliko, pirmoj eilėj, pats knygos skaitytojas, pasipiktinęs prikištiniu neobjektyvumu ir "šeimyniškumu" pačios Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininko elgesiu. Nepaslaptis juk, kad tokie kurjoziški premijų skyrimai pasitaikė chroniškai ir juose buvo galima lengvai įmatyti tam tikrų, nieko bendra su literatūros vertinimu neturinčių, tendencijų.

Netiesa, kad prieš komišką visuotinį premijų nubalsavimą rašytojai nebuvo pasisakę. Tokių priešingų balsų pasirodė spaudoje, jie pasiekė ir Draugijos pirmininką bei valdybą, tačiau buvo labai panašiu "visuotinu balsavimu" atmesti. Kitaip tariant, juos atmetė ta pati "dauguma" kuri ir atliko kurjoziškuosius balsavimus dėlei premijos skyrimo.

Į klausimą "kuo ji kalta (t.y. Tulauskaitė), kad už ją rašytojai pabalsavo?" galėtime atsakyti, kad iš tiesų, kaltininko niekas neiškojo poetės asmenyje tačiau, kad tokia kaltė nebūtų kritusi ant pirm., jau sunkiau teigti. To nepasakė Jūsų korespondentas. Jau grynai teisiškai balsų surinkimas suinteruosto asmens bute, balsavimo korteles nepažymint jokiu išskirtinu žymeniu, nėra pateisinamas dalykas. Juoba, kad paties pirmininko nesivaržymas atatinkamai nuteikti "balsuotojus" yra žinomas jau nuo seno ir šiai procedūrai sutekia dar liūdnesnio atspalvio.

Jūsų pranešėjas, atrodo, yra menkai domėjęsis jo minima Nobelio literatūros premijos paskyrimo Churchilliui eiga bei po to sekusiais atgarsiais Europos (ir amerikiečių) literatūrinėj spaudoj. Netiesa, kad nebuvo jokio protesto. Jaunieji Švedų karališkosios akademijos nariai buvo pasitraukę iš posėdžių, tokį politiniai motyvuotą skyrimą pasmerkė visa Europos spauda (Churchillis tėra paprašęs kelis grynai literatūrinius — tačiau neiškilius — veikalus), o ir pats premijos gavėjas, nepaslaptis, laukė ir tikėjosi Nobelio taikos premijos, o ne literatūrinės. Pagaliau, ar vienu — kad ir didesnio masto — neobjektyviu pasielgimu galima pateisinti kitą mūsąjį? Klaida lieka klaida ir neteisybė — neteisybe, nežiūrint kiek kartų būtų jos kartojamos.

Lietuvių Enciklopedija netik išėjo "gelbėti situacijos", bet labai įsakmiai išreiškė didelės mūsų kultūrininkų dalies nepasitenkinimą Rašytojų Draugijos valdomųjų organų savotiška veikla ,o taip pat grąžino literatūrinėms premijoms jų, nuolat labiau smunkantį, prestižą. Vargu ar Lietuvių Enciklopediją galim apkaltinti organizuota mažos grupelės veikla arba ir triukšmo kėlimu, nes ir LE jury komisijos sąstatas (sudarytas tikrai iš įvairių įsitikinimų asmenų o taip pat neabejotinų literatūros specialistų), ir jos skyrimo akto tekstas yra verti šios visuotinės kultūrinės institucijos atsakomingumo jausmo reikšmės ir svorio.

Kad Terros leidykla būtų nustojusi pasitikėjimo savo tariamai neobjektyvia elgsena ("....labiau pasisakė už Katiliškį....)' yra jau grynai Jūsų straipsnio autoriaus išmislas. Terra buvo korektiška premjios įteikimo rengėja, o kad jai vadovaująs asmuo privačiai turi teisės susidaryti nuomonę apie literatūros kūrinių vertę, vargu ar kas gali ginčyti. Kiekvienu atveju ,nei vienas objektyvus to vakaro stebėtojas neįstengė matyti Terros vienokios ar kitokios laikysenos. To pav. negalima pasakyti apie LRD pirmininką.)

Lygiai taip pat žurnalistinės etikos ir objektyvumo nepaisoma, tvirtinant, kad "kiek susigaudome iš spaudos" vakaro metu buvę daug netvarkos. Tiktai vienam "Drauge" ligi šiol skaitėme tikrai retą neobjektyvumo rašinį apie įteikimo iškilmes. Paliekame to dienraščio reporterio J. Pr. sąžinei pateisinti jo išgalvotus faktus apie saujelės keltą triukšmą etc., tačiau nesuprantama kodėl "Darbininkas" turėjo tai pakartoti. Salėje jokio organizuoto triukšmo nebuvo, nebent tokiu galima pavadinti tikrai **spontaniškai** absoliutinės publikos daugumos **sukeltas ovacijas Lietuvių Enciklopedijai, jos premijos skyrimo aktui bei rašytojui Mariui Katiliškiui.** Ovacijas kėlė salė, taigi, patys skaitytojai (kurių, čikagiečių tvirtinimu, niekados tiek gausiai į premijos skyrimo iškilmes nebuvo susirinkę), niekeno nediriguojami (matėme lygiai entuziastingai plojančius studentus, senus veteranus profesorius, moteris, ir merginas, kunigas etc.), niekeno nepakurstyti. Pagaliau, tie patys skaitytojai ten pat surinkę 500 dolerių dovaną, ir ją įteikę M. Katiliškiui, parodė kiek skaudžiai jie pajautė, įpročiu tapusį premijinį Rašytojų Draugijos fiasco. Keista, kad vieton džiaugsmo tokia mūsų skaitytojo gyva reakcija ir tikru rūpesčiu savo literatūros kokybe, mes ieškome tuč tuojau (kartu su kaltininkais) smulkių juokelių (jūsų aprašinėtojo žodžiais tariant "šaukti gevalt") ir bandome viską paversti vėl vienu kromeliu, nevertu nei dėmesio, nei atatinkamų išvadų. O būtų geriau, jei pabandytume Rašytojų Draugijos pirmininkui priminti, kad tokie skaitytojų pasisakymai nėra mažiau reikšmingi lietuviškos knygos likimui už Lietuvių Enciklopedijos ir kritikų žodį.

(Redakcijos pastabas dėl šio straipsnio žiūr. 6 psl.)

KANAUNINKO MYKOLO VAITKAUS SUKAKTIS

Gimė Lietuvoj, Kretingo apskrity, Gargždų miestely, 1883 metų spalio 15 (27) dieną.

Mokėsi 1892—1895 Gargždų pradžios mokykloj, 1895 — 1899 — 1903 Liepojos gimnazijoj, 1903—1906 Kauno kun. seminarijoj, 1906—1908 Peterburgo dvas. akademijoj, 1908 — 1909 Innsbruko universitete teologijos fakultete.

Kunigo darbą dirbo 1909 — 1913 Telšiuose vikaru bei kapelionu vyrų gimnazijoj, mergaičių progimnazijoj, keturklasėj miesto mokykloj ir dviejose pradžios mokyklose.

1913 — 1914 Kaune draug su būsimuoju arkivyskupu Juozapu Skvirecku redagavo dvisavaitinį kunigam žurnalą "Bažnytinę Apžvalgą".

Pirmojo Pasaulinio karo metu, nebegalint Kauno tvirtovėj besidarbuoti, išvyko į Smolenską, netoli Maskvos, ir ten draug su būsimuoju Panevėžio vyskupu K. Paltaroku, kun. Baroku, kun. P. Puškiu, būsimuoju generalvikaru bei prelatu Kazimieru Šauliu, prisidėjo prie katalikų pabėgelių, lietuvių bei lenkų, dvasios reikalų aprūpinimo, vienkart paruošė spaudai Chaignono meditacijų lietuvišką vertimą (keli tomai).

Karui besibaigiant, 1918 metų liepos mėnesy su daugeliu kitų tremtinių grįžo vokiečių okupuoton Lietuvon ir žiemos pradžioj įstojo darbuotis **šv. Kazimiero draug. centre** Kaune, kur ir pasiliko iki 1940 metų liepos pradžios, kada bolševikų okupantų valdžia jį pašalino iš tos draugijos pirmininko vietos, pastatydama į jo vietą žydą Kleiną.

Šv. Kazimiero draugijoj kun. M. Vaitkus iš pradžių redagavo mėnesinį kunigams laikraštį "Ganytoją" ir populiarų mėnesinį liaudies laikraštį "Žvaigždę", o netrukus gavo būti draugijos valdybos sekr., o nuo 1927 metų ir draugijos reikalų vedėju, kol 1938 metais mirus buvusiajam ilgamečiui draugijos pirmininkui prel. Aleksandrui Dambrauskui, liko išrinktas tos draugijos pirmininku ligi bolševikams jį pašalainant.

Nuo 1925 metų teko jam būti ir draugijos leidžiamųjų knygų redaktorium — taisyti kalbą, daryti korektūras. Tuo būdu per jo rankas perėjo kokie trys šimtai knygų. Tuo pat laiku jis parašė bei išleisdino per šią ir kitas leidyklas eilę savo knygų — tarp kitko savo lietuviškai išverstuosius Š. Augustino Išpažinimus.

Kan. M. Vaitkus

Vienkart su darbu šv. Kazimiero draugijoje, nepasiliko svetimas pastoraciniam darbui: nuo 1929 metų iki 1940 dėstė religijos dalykus Kauno meno mokykloj, vėliau akademijoj, o nuo 1936 iki 1944 rudens buvo profesorium Kauno kunigų seminarijoj, kur dėstė visuotinę literatūrą, lietuvių, rusų, ir vokiečių kalbą, o kurį laiką ir estetikos kursą. Tuo pačiu laiku (o ir anksčiau, ir vėliau) plačiai dalyvavo lietuviškų (ypač katalikiškų) laikraščių skiltyse. 1938 pakeltas į garbės kanauninkus.

Bolševikų ir vokiečių okupacijų metu dirbo Kauno kunigų seminarijoje. Bolševikam antrą kartą Lietuvą okupuojant, 1944 metais pasitraukė į vakarus. Per 'vieną ir Linzą pasiekė Regensburgą. Rengensburgo vysk. M. Buchberger paskyrė vikaru — padėjėju senam Lindkircheno klebonui pačiam vidury tarp Regensburgo ir Muencheno. Ten 18 mėnesių išbuvo pas vieną vokiečių ūkininką. Pimmersdorfe, kasdien pėsčias eidamas pusantros mylios į bažnyčią mišių laikyti. Nuo 1946 metų rudens vyskupas perkėlė arčiau Regensburgo, į Kelheimą, kapelionu apskities ligoninėj, kur išbuvo iki 1951 metų balandžio, kai gavo leidimą atvykti į JAV. Providence vysk. McVinney teikės paskirti pirma į Pawtuket St. Mary's parapiją trečiuoju asistentu, o paskui į Peace Dale Retreat House kapelionu. Čia kapelionauja jau aštuntus metus, džiaugdamasis, kad gilioj senatvėj gali pagaliau atsilsėti, ramiai atsidėti savo studijoms bei raštų darbams, o tuo tarpu, progai pasitaikius, nuvykti į Hope Valley pasakyti pamokslo ir paklausyti išpažinčių vietinių gausingų lenkų arba namie kokio vokiečio, o kas savaitę nuvykdamas į kaimyninį Wakefieldą kalausyti tenykščio St. Francis konvento vienuolių seselių išpažinčių.

Bebūdamas Peace Dale, kan. M. Vaitkus, a. a. mons. C. J. Hollando raginamas, išvertė jo veikalą "The Shepherd and his Flock (tik mons. Hollandui mirus, nebebuvo galima vertimo išleisti, neturint lėšų), taip pat Peace Dale išvertė tėvams Pranciškonams iš vokiečių į lietuvių kalbą didelį meditacijų veikalą, apie pusantro tūkstančio puslapių. Čia pat išleisdino tris savo lyrikos rinkinius, dvi novelių knygas ir seminarijos atsiminimų knygą "Mistiniame Sode".

Literatūrinį darbą kan. M. Vaitkus pradėjo 1906 metais. Pagrindinė jo sritis yra lyrika. Lyrikos rinkinių yra išleisdinęs 7, priruoštų spaudai dar turi 4. Lyrikos poezijos yra daug išvertęs į lietuvių kalbą iš įvairių kitų kalbų. Jo paties lyrikos yra šiek-tiek versta į rusų, lenkų ir anglų kalbas.

Šalia lyrikos, M. Vaitkus kultyvuoja ir epinę poeziją. Atskiromis knygomis yra išleista trys jo poemos. Bet ir prozinė novelistika nėra jam svetima: yra išleidęs tris romanus, vieną trumpesnę novelę ir vieną trumpą apsakymų knygą.

Yra bandęs ir dramos. Viena jo drama yra gavusi valstybinę Lietuvos premiją, viena "Blaivybės" draugijos premiją. Dar dvi yra išėjusios atskiromis knygomis.

Turi dar spaudai beveik visai paruoštų kelias novelių knygas ir keletą atsiminimų kygų. Be to, kai kurie jo rankraščiai yra likę Lietuvoj, kada reikėjo jam iš ten pasišalinti, o nebuvo įmanoma jų su savim pasiimti. Tie rankraščiai gal bus žuvę.

Prudencija Bičkienė išplaukė Italijon

Gegužės 16 Italijon išplaukė solistė Prudencija Bičkienė ir šios vasaros sezone dainuos Milano bei Florencijos operose.

Apie ją esame rašę Darbininke. Ją ir dar kitus septynis dainininkus atrinko American Opera Audition Ass. ir pasiuntė Italijon operos debiutui.

Italijoj jau kuris laikas vyksta jaunų dainininkų varžybos. Atrenkamos geriausios jėgos ir leidžiama jiems pasireikšti operoje. Šiuo pavyzdžiu pirmą kartą suorganizuota ir Amerikoje panašus dainininkų atrinkimas. Pradžioje buvo net visas 1000; iš jų buvo parinkta 26 ir pasiųsti į Cincinnati, kur jie du mėnesius lavinosi ir mokėsi, dainavo įvairiose programose ir net per televiziją. Kovo mėn. iš jų atrinkti 8 geriausi dainininkai, kurių tarpan pateko ir Prudencija Bičkienė.

American Opera Audition Ass., norėdama padėti jauniems dainininkams, išsiuntė juos Italijon, sumokėdaam kelionės išlaidas, duodama pilną pragyvenimą ir pasamdydama visus reikiamus mokytojus. Birželio 15 jie pradeda savo darbą Milane kaip amerikiečių geriausių dainininkų grupė. Vasaros sezone stato dvi operas — Toscą ir Bohemą. Visuose pagrindiniuose vaidmenyse bus amerikiečiai dainininkai, įvairiom mažesnėm rolėm, jei bus reikalas, paims iš italų jaunųjų dainininkų. (Prudencija Bičkienė Toscoje dainuoja titulinę partiją). Rugpiūčio viduryje pastatys Toscą, o rugsėjo mėn. Bohemą. Milane pramatoma kiekvienos operos du spektakliai, paskui su jais gastroliuos Florencijoj. Taip pat pramatomas koncertas Romoje. Jei susidarys galimybės, visi koncertui bus nuvežti ir į Biuselio parodą.

Solistė Prudencija Bičkienė

Iš aštuonių išrinktųjų dainininkų vieni jau išvažiavo, kiti išskeliaus gegužės gale. Prudencija Bičkienė, norėdama dar aplankyti kitas Europos vietas ir Milane susitvarkyti, išplaukė kiek anksčiau. Visi dainininkai jau yra paruošę savo partijas. Milane, vadovaujant prityrusiems mokytojams ir dirigentams, bus tobulinamasi ir atbaigiamas pasiruošimas.

Į Ameriką grįžta tik spalio mėnesį. Čia juos vėl globos American Opera Audition Ass. per visus metus, sudarydama sąlygas koncertuoti, ieškodama vietos operose.

Atvykus į New Yorką, Prudencija Bičkienė buvo trumpam sustojasi pas savo mokslo draugę Janulevičienę, kur jos palydėti susirinko keletas bičiulių.

Reikia džiaugtis Prudencijos Bičkienės laimėjimu ir palinkėti, kad kuo geriausiai dainuotų Italijoje, o sugrįžusi pasiektų Metropolitan operą.

Petro Kiaulėno reprodukcijų knyga

Neseniai pasirodė Petro Kiaulėno kūrinių aplankas, kur sudėta 11 spalvotų reprodukcijų (įskaitiant viršelį — 12). Paveikslai priklijuoti ant atskirų lapų ir pati įžanga atspausta atskiruose lapuose.

Įvadą parašė Gordan Brown, meno kritikas. Iš įžangos matyti ir leidinio tikslas — juo norima atžymėti pomirtinė P. Kiaulėno paroda, kuri buvo pereitais metais Paryžiuje. Įvadas nubsaikiai parašytas, duodama prancūzų spaudos ištraukos, įvairių kritikų vertinimai ir atsiliepimai ir suvedama į P. Kiaulėno kūrybos išryškinimą. Iškeliama jo gilus gamtos pažinimas, jo kolorito turtingumas ir pagaunanti dvasia, kuri gieda himnus gamtai, aptariami portretai, gamtovaizdžiai ir kitos dailininko savybės. Įvadas sudaro pilną Kiaulėno kūrybos vaizdą ir duoda jom įvertinimą.

Pats aplankas išleistas labai skoningai ir tvarkingai. Reprodukcijos atspausdintos Paryžiuje, kiti spaudos darbai atlikti čia vietoje. Pačios reprodukcijos liudija, kokia puiki meno spauda Paryžiuje. Išgautas visas spalvinis turtingumas su subtyliais niuansais. Nors parinkta tik 12 paveikslų, bet jie pilnai pavaizduoja P. Kiaulėno kūrybą. Yra čia portretų, gamtovaizdžių, naturmortų. Daugeliui paveikslų reprodukcinis sumažinimas kenkia, juos suspaudžia ir nužudo pulsuojančią gyvybę. Šiuo atveju — ir nedideliame formate (daugiausia 5-7 colio) pasirodo visi dailininko kūrybiniai privalumai, trykšta tas pats entuziasmas, jo giesmė gamtai.

Tai tikrai graži ir vertinga knyga, kuri kiekvienam primins šio talentingo, anksti mirusio dailininko kūrybą. Paveikslai taip sudėti, kad kiekvieną galima išimti ir įrėminti.

Išleido B.A. Thraniaos leidykla New Yorke, platinimą tvarko velionės žmona A. Kiaulėnienė.

P.J.

Petro Kiaulėno piešinys. E. Rochfordo portretas.

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Romą Viesulą** paminėjo mėnesinis meno žurnalas, leidžiamas Paryžiuje, JAV meno apžvalgos skyriuje. R. Stevens rašo, kad Viešulo kūryboje yra surrealistinio misticizmo bruožų su apokaliptinėmis vizijomis. Toliau nurodomi kai kurie paveikslai, sakoma, kad jis gimęs Lietuvoje, mokslus ėjęs Paryžiuje, aktyviai dabar besireiškiąs Amerikoje. Jo kūrinių esama įvairiose kolekcijose, galerijose. Įdėta vienas paveikslas — Laiškas.

● **V. Vokietijoje** C. Bertelsmann leidykla išleido Europos tautų liaudies pasakų rinkinį "Auksinė grandinė" (Die guldene Kette). Iš viso sudėtos 43 pasakos, jų tarpe ir viena lietuviška "Aukso plaukelis ir aukso žvaigždelė", paimta iš Ch. Jurkschat "Lietuvių pasakos ir pasakojimai", išleita 1898 Heidelberge. Pasakas parinko Gottfied Henssen, iliustravo Gerhard Ulrich, 278 pls. Iš kitų tautų yra pasakų iš Norvegijos, Danijos, Maltos, Švedijos, Latvijos, Škotijos, Graikijos, Vengrijos, Ispanijos, Prancūzijos, Airijos ir Vokietijos atskirų vietovių. Knyga skoningai išleista ir gausiai iliustruota, dàug kur spalvoti.

● **Pulitzer premijos** šiemet atiteko: už romaną — James Agee, dramą — Ketti Grings, poeziją — Robert Penn Warren, muziką — Samuel Barber, biografiją — Douglas S. Freeman (jau miręs), istoriją — Bray Hammond; visa eilė premijų paskirta žurnalistams; Amerikos reikalams rašiusiems — Relman Morin, Clark Mollenhoff, vietos reporterio — George Beveridge, redaktorių — Harry S. Ashmore, komentatorių — Walter Lippmann, fotografų — William Beall, karikatūrų — Bruve M. Shanks; įvertindami vietos informacijos tarnybą, geriausiu laikraščiu pripažino "The Arkansas Gazette"; užsienio žinių tarnybą — "The New York Times."

● **Dr. Marijos Gimbutienės** knyga "Ancient Symbolism in Lithuanian Folk Art" jau išėjo iš spaudos. Išleido Amekos Folkloro draugija Philadelphijoje, patys spausdinimo darbai atlikti Indianos universiteto antropologijos, folkloro, kalbų tyrimo skyriuje. Knyga turi 148 psl., gausiai iliustruota lietuvių liaudies meno pavyzdžiais.

Per 1000 egz. knygos issiųsta bibliotekoms ir mokslo įstaigoms. Kas norėtų įsigyti, gali rašyti autorei: Peabody Museum of Archaeology, Harvard University, Cambridge 38, Mass. Kaina 3 dol.

● **Čiurlionio galerijoje**, Chicagoje, atidaroma ukrainiečių dailininkų paroda, kuri tęsis dvi savaites. Dalyvauja 15 dailininkų.

● **Paryžiuje** Nepriklausomųjų Dailininkų 69 metinėje parodoje dalyvavo ir Vytautas Kasiulis, Kęstutis Račkus; viso buvo išstatyta per 3840 kūrinių.

Halina Mošinskienė

Laiškas iš Brazilijos

Pavasarinis šauksmas

Šis laiškas redakciją pasiekė, jau išleidus Motinos dienai skirtą puslapį ir praėjus tai mielai šventei. Tačiau laiškas lieka aktualus, kaip lieka nemari motinos meilė. Autorė dar savo laiške iškelia mintį nepamiršti lietuvių motinų Sibire. Jas prisiminti labai tinka birželio tamsios dienos —pirmieji masiniai lietuvių trėmimai.

-●-

Kai ateina pavasaris, kiekvienam grįžta prisiminimas žieduose skęstančių sodų, šakose besisupančių varnėnų, šlovinančių pabudusią gamtą. Šmėkštėli praeities vaizdai, jaunystė, prabėgusi gimtosios pastogės prieglobstyje, ir nejučiomis lūpos taria šventą žodį "Mama....

Laimingos tos motinos, kurios apsuptos savo vaikų, pasitinka gyvenimo saulėlydį. Laimingi tie vaikai, kurie išskrenda iš gimtosios pastogės palydėti motinos palaiminimo ir kurie šiandieną dar stiprinami švelnios motinos meilės. Kas mūsų nenorėtų palenkti savo motinai visas dangaus žvaigždes, jei šiandieną ji dar gyva? Kieno blakstienoje nepakimba sunki ašara, prisiminus savo motulę, tyliai gulinčią smėlių kalnelyje? Pagalvojęs — nerasi žmogaus, kuris paniekintų savo motiną. Be motinos nebūtų žmonijos. Balta, tamsi ar visai juoda ji eina per gyvenimą nuolanki, susirūpinusi. Jauną gražią kaktą vagoja gyvenimas, bet artai svarbu!.... Su pirmu kūdikio verksmu ji užmiršta save. Ilgos nemigo naktys, dienos be prošvaisčių, viskas atiduodama už vieną kūdikio šypseną, tą džiaugsmingą šypseną motinai. Juk ir Dievas atėjo į žmones per Motiną.

Gerasis žmogau o ar tu ją pagarbinai? Ar pagarbinai savo motiną kuri per kančią tave atidavė pasauliui?....

Pasaulis platus beribis žmogaus mažytei akiai bet pasiekiamas jo širdžiai. Širdį pasirinko Dievas kaip savo būstinę. Žmogaus širdį stengiasi nugalėti ir piktasis pradas, kurį Viešpats paliko žmogui išbandyti. Ir taip ji svyruoja tarp gėrio ir blogio toji paprasta žmogaus širdis. Ir štai visai nelauktai į ją pasibeldžia ranka, prašant išmaldos. Tik labai kuklios išmaldos tiems, kurie nebegali, nebeturi, jėgų kovoti dėl savo ir savo vaikų gyvybės.

Prieš akis atsiveria gyvenimo tikrovės lapai ne kur kitur, tik tavo apstatytame gražiais baldais kvepiančiame žiedais rožinės spalvos apšviestame kambaryje. Verčiasi tie lapai, tau žmogau, besėdint minkštame fotelyje, klausant pusiau užkimusio balso kuris taip nuoširdžiai stengiasi įtikinti. Prieš tave du stiklai gaivinančio gėrimo, švelniai palubėn nuvingiuoja cigarėtės dūmas ir rožinėj prietemoj neryškiai formuojasi vaizdas.

Štai palaidotas šeimos tėvas. Aštria strėle įsmigo kryžius tolimo Kazakstano juodžemin. Būrelis žmonių, apsisiautusių pilkomis siūtinėmis pilkais žvilganiais palydėjo paskutinį žemės grumstą. Bet įsižiūrėjus į jų tarpą, staiga išsiskiria jaunas veidas moters, glaudžiančios prie savęs du vaikučius. Jų veiduose (tu jauti!) ne tik ašaros, bet tai ką žmogus vadina — skausmas. Lygiai tas pats skausmas, kurį jautė Dievas mirdamas ant kryžiaus.... Už ką?.... Už mūsų nuodėmes. Ir taip jie liko vieni, visai vieni palikti likimo valiai. Niekas jų nebepamena, niekam jie neberūpi. Gal būt primityvi kalmuko širdis jiems kada nors išties tokią pat primityvią ranką, bet lygiai skurdžią vargo nualintą. Gyvenimo gija tokia gi ilga ir kalmuko ranka jos nebegali išlaikyti.... Ir tą giją pasigriebęs kažkas per tolimus erdvės plotus atneša pas tave, kloja po tavo kojomis rožinėj perpildytoj svetainėj ir staiga tu susimąstai, vienu akimirksniu perbėgi savo gyvenimą. Prisimena šventas žodis "Mama". Žodis užmirštas jau seniai dabarties butyje. Ir matai save, kaip glaudiesi prie sugniužiusios motinos, laidojant tėvo palaikus. Glaudies ir jauti kaip skausme silpsta jos širdis ir staiga išsiveržia iš tavo lūpų skausmingas riksmas: "Mama nepalik manęs!".... Tas griaudus šauksmas nuaidi taip toli ir lieka be atsako ir nerime pradeda blaškytis tavo širdis.... O priešais štai ištiesta ranka prašo: "Padėk tėvynėje kenčiančioms motinoms ir našlaičiams...."

Žmonių užmirštieji keliasi, štai keliasi. Jų eilės tokios gausios ir jie visi tiesia rankas į mus į tave ir į mane, į mus visus. Ir nublanksta rožinė šviesa kambaryje, išgaruoja gėlių kvapas, širdį apima toks neišsakomas liūdesys pasijutus bereikšme dulkele skausmų jūroje.... Tačiau užsispyrusi ranka vis dar prieš tave laukia. Ar begalima atsilaikyti? Ne. Ir štai iš stalčiaus išsmunka dailus čekio lapelis, jame rašai sumą ir Balfo atstovo vardą. Tebūnie, tebūnie nubraukta ašara nuo nelaimingos našlės skruosto.... Ir vėl grįžta rožinė spalva į tavo kambarėlį, vėl pakvimpa žiedai tik ką prasiskleidę ir jauti kaip širdžiai lengva, lengva ir gera, o iš tolo tau šypsosi tavo motinos geros akys ir jos lūpos švelniai šnabžda: "Sūnau tu tikrai esi mano sūnus!...."

KENNEBUNKPORTE baigiami įrengti šv. Antano gimnazijos rūmai. Pašventinimas bus liepos 13 d.

Šilainė - gimtosios žemės relikvija

Detroito lietuvių tautinių šokių grupė

Bet gi tu paliksi, tu pilka Šilaine,
Skaplieriun motulės andai įsiūta.
Su tavim atminsiu žiogrelius ir dainą
Ir jauniausią sesę, laistančią rūtas.

Guodės taip kadais poetas Aistis, minėdamas iš namų išėjusį brolį, kuriam motina škaplieriuosna siuvo pilkos tėviškės žemelės žiupsnį. Poetas jautė, kad nedaug tegalima šilainės su savim pasiimti, jis ir klausė: "Argi ten, už marių, bus tau jos gana?" Šiame klausime skambėjo beveik ir atsakymas — ne. Patį atsiskyrimą nuo savo žemės lengvins tiktai, kad jos dalelę "prie širdies jausi, ir tau bus jau linksma"....

Džiugina mus kiekvienas trupinėlis savo žemės, nebūtinai šilainės pavidale. Suvirpa širdis, lietuvišką dainą išgirdus, ilgiau sustojus ties lietuvišku peisažu-dailininkų parodoj; mus jaudina gintaro gabalėlis iš Baltijos, su džiaugsmo ašaromis stebime lietuviškus tautinius šokius.

Šituo lietuviškos kultūros trupinėliu teko džiaugtis ir pirmą gegužės šeštadienį per Detroito lietuvių tautinių šokių grupės pavasario vakarą. Regėjai, kad kažkas atsivežė iš namų lietuvišką judesį, išraiškingą ir prasmingą, su meile nešiojo visa tai širdyje ir perdavė kitiems, kaip ta motina šilainės škaplierium įsiuvo. Jautei, kad tas jaunų šokėjų būrelis myli savo kraštą, myli savo tautos papročius, tradicijas, kad tuo metu, kai vietinis šio krašto jaunimas kratosi prie klykiančios beprotiškus tonus plokštelių dėžės, anie mokėsi, repetavo suktinį, grandinėlę, čigonėlį, tryptinį, sadutę, malūną. Savos žemės meilės vedini jie vardą sau pasirinko paprastą ir pilką, tačiau didžiai prasmingą — ŠILAINĖ. Krikštynų proga širdy linkėjau, kad taip dažni šiam krašte uraganai nepaverstų mūsų Šilainės viesulo dulkėmis ir neišnešiotų į keturis vėjus, bet kad ši tautinių šokėjų grupė taptų kietu žemės grumsteliu!

VAKARO PROGRAMA

Tai buvo tikras "pavasario vakaras". Jauni šokėjai, jaunas dainininkas **Arnoldas Voketaitis,** jaunas **seserų Blandyčių** trio, o ir **prof. V. Jakubėnas** po Arnoldo "sparnu" šypsojos jaunatviškai.

Tartum pirmo balandžio šposas buvo ir rengėjų punktualumas. Jeigu kas ir juokėsi iš ant bilietų išspausdintos programos pradžios 7 val. 31 min., tai atėjęs 7:32 jau buvo pasivėlinęs.... Deja, tokiu buvo ir jūsų korespondentas, radęs jau pilną salę ir kentėjęs drauge su geru šimtu "prie sienos prikaltųjų".

Iš tiesų tiek žmonių ispanų salė (buvusioji ir būsimoji liet. svetainė nes žadam atpirkti) seniai berėgėjo. O nuotaika buvo tikrai pakili. Šokėjams tartum kas sparnus prie kojų pririšo skraidė ir lingavo jau anksčiau minėtus šokius puikiai lygiuodami, nesurikdami, stengdamės būti kuo išraiškesni. Niekam joks raištis neatsirišo.... Kartais norėjosi daugiau žaismingumo, išdykumo "čigonėlyje" ar daugiau linksmesnių veidų tryptiny, tačiau, gėrėtis reikia sadutės rimtumu, iškilmingumu. Šokiams grojo jaunutis, bet gabus akordeonistas Vyt. Marčiukaitis.

Blandyčių trio dainavo per mikrofoną, kuris buvo per stipriai nustatytas ir skaldė saskambį. Seserys—gražių balsų. Ypač sodrus altas — Elena, kuri dainavo ir solo. Visos dainos publikos buvo šiltai priimtos.

Išgirdom ir pamatėm ir Arnoldą Vokietaitį. Jo balsas malonus ir sodrus, dainavimas gražus. Nuoširdžiai publika sutiko ir jo gestikuliaciją bei visą sceneje "gaspadoriavimą". Tokio vakaro programoje tai nerėžė akies. Gal tik Mefisto arijoje pabaiga buvo per velniška.

Nemaža dalį programos užėmė ir krikštynų aktas,

kurį pravedė P. Petruitis. Iš jo sužinojom, kad "naujagimis" jau 9 metų, kad visą laiką žingsnelį žengti mokė mokyt. Galina Gobienė, kad be to 26 žmonių būrio (tuo metu scenoje išstatyto ir krikšto belaukančio) per 9 metus šoko dar 40 šokėjų, kad dviejų jau ir gyvųjų tarpe nebėra. Girdėjom, kad grupė šoko ne tik saviesiems, bet ir amerikiečiams. Ir didžiomis progomis, kaip R. Kryžiaus suvažiavime, per 250 metų Detroito sukaktį ir t.t. Sužinojom, kad kartą visa salė sustojo pagerbti lietuviško malūno.

Krikštatėviais buvo M. Kučinskienė, rašyt. Alė Rūta, mokyt. J. Pečiūrienė, dr. V. Majauskas, mokyt. Vl. Pauža ir Br Polikaitis. Vyriausi amžium kūmai — M. Kučinskienė ir Vl. Pauža užjuosė grupės vadovei juostą per petį su vardu "Šilainė", visi kūmai pasirašė ant "metrikų". Alė Rūta ir dr. V. Majauskas dar ir linkėjimus išklojo. Krikštas vyko vidury programos.

Malūnui nustojus suktis, į sceną ėjo gėlės (jų nestigo ir dainininkams ypač kad anie ir bisų nesigailėjo) ir sveikinimai. Tėviškai pasveikino LB Detroito apylinkės pirmininkas L. Heiningas, pasidžiaugdamas tokia gražia šeimynėle. (L.B. jau kuris laikas kaip šokių grupei padeda). Raštu sveikino kirbinė organizacijų ir šokių grupių. Krikštytojui P. Petruičiui įsismaginus viską perskaityti publikoje sklido pintas gandas: Laiku pradėjo, nelaiku užbaigė.... Tai už mirštant, tenka džiaugtis šio vakaro surengimu ir visa Šilainės grupės veikla ir palinkėti, kad kitą pavasarį dar miklesniais pakinkiais ir linksmesniais veidais atšoktų savo dešimtmetį!

P. Natas

DETROITO tautinių šokių trupė — Šilainė.

Marijos jubiliejinė šventė Putnam, Conn.

Nekalto Prasidėjimo seserų rengiama jubiliejinė Marijos šventė įvyksta ateinantį sekmadienį, gegužės 25. Šv. Mišias aukos ir pamokslą pasakys iš Romos atvykęs **vysk. V. Padolskis.** Šventė rengiama ryšium su Šiluvos Marijos 350 metų ir Liurdo 100 metų jubiliejais. Šv. Tėvas yra paskyręs visuotinus atlaidus tos šventės dalyviams ir viems, kurie po to aplankys seselių Marijos garbei skirtą šventovę Putnam, Conn.

Ta proga norime priminti Chicagos rėmėjų seimo, įvykusio balandžio 20 nutarimus. Juose kviečiama:

1. Įsijungti į N.P. rėmėjų organizaciją;

2. rūpintis kongregacijos augimu, padedant pažadinti daugiau pašaukimų tarp lietuvaičių, kurios papildytų kongregacijos seserų eiles;

3. padėti seserim išmokėti skolas, pasidariusias bestatant Marijos šventovę Putnam, Conn.

4. maldomis ir aukomis padėti remti kilnius seserų darbus.

Žinodami seserų dideles pastangas katalikybės ir lietuvybės palaikymo dirvoj, rodykime joms nuolat savo palankumą. Pirma artimiausia tam proga yra gegužės 25, kai įvyks jubiliejinė Marijos šventė ir sykiu seserų rėmėjų metinis seimas. Laukiami ne tik artimieji kaimynai, bet ir tolimesni, nes keliai jau yra geri ir gerai jausimės, praleidę dieną gražioj gamtoj, sykiu įsijungdami į didžių jubilieju minėjimą ir kilnių darbu rėmimą.

K. Mė.

IŠ VISUR

● **Vysk. V. Padolskis** Marijos jubilėjinėje šventėje gegužės 25 Putname, Conn., paskirs pamokslą ir vadovaus Marijos garbei procesijai, kuri bus 3 v. p. p.

● **Kun. dr. V. Balčiūnas,** svečias iš Romos, Marijos jubilėjinėje šventėje gegužės 25 Putname per šv. valandą pasakys pamokslą.

● **Jaunimo stovykloje** prie Detroito organizuojama lietuviška biblioteka, kad per atostogas jaunimas turėtų ką paskaityti lietuviškai. Kas galėtų paaukoti lietuviškų knygų, prašom siųsti: Ada Lelienė, 15483 Ward, Detroit 27, Mich.

● **Birželio tragiškų įvykių** minėjimą Vokietijoje sutarta rengti drauge su latviais ir estais. Pagrindinis minėjimas įvyks Stuttgarte.

● **Vokietijoje** lietuviškai iš Wehnen ir Diepholz stovyklų sukelti į normalias gyvenimo sąlygas prie Osnabrueck. Lietuviai kuriasi dviejuose vietose ir manoma, kad bus sąlygos sudaryti lietuvių apylinkę.

● **Vasario 16 gimnazija** pradėjo naujus mokslo metus. Šiemet baigė 9 mokiniai, naujų priėmė 20.

● **Lietuvių kristoforų** bičiulių būrelis paruošė spaudai gal pirmąjį šioje srity lietuvišką veikalėlį gilesniam sąjūdžio dvasios pažinimui, su įvadų į veikimą ir kasdiene mintimi iš **T. Keller.** sąjūdžio įsteigėjo, knygos "Just for today". Veikalėlis turės apie 200 pls., keletą iliustracijų, kietus viršelius. Jis skiriamas visiems labiau susirūpinusiems žmonijos ateitimi, norintiems pasidarbuoti dėl "geresnio pasaulio". Jam išleisti telkiamos lėšos. Aukotojai bus surašyti knygos pirmosiose puslapiuose. Aukas prašom siųsti Lietuvių saleziečių gimnazijos adresu: Castelnuovo Don Bosco, Asti, Italia.

● **Putnamo** seselės išleido savo laikraštėlį — "Bendradarbį". Tai biuletenis, skirtas vienuolijos rėmėjams, kur duodama medžiagos apie vienuolijos gyvenimą ir apie pačius rėmėjus. Gegužės 25 seselės Putname rengia Marijos šventę.

AR JAU TURI?

Knyga apie šv. Pijų X apžvelgia to, mūsų laikų šventojo popiežiaus gyvenimą, iškelia jo apaštališkąją veiklą, duodama jo pirmoji enciklika, siekusi gilesnio sukrikščioninimo. Iš jos imamas ir šūkis "Visa atnaujinti Kristuje".

Kun. Jonas Petrėnas knyga parengė su dideliu kruopštumu. Jis surinko straipsnius iš knygų bei žurnalų. Straipsnių autoriai yra kun. dr. P. Gaidamavičius, Tėv. V. Gidžiūnas, O.F.M., J. E. vysk. V Brizgys, Irena Banaitytė, kun. dr. T. Narbutas, dr. A. Maceina, kun. dr. K. Olšauskas, kun. dr. K. Rėklaitis, M.I.C., kun. dr. J. Vaišnora M.I.C., S. Sužiedėlis.

Išleido Metis. Kaina 3 dol. Užsakymus siųskit šiuo adresu:

ATEITIS.
916 Willoughby Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

JUBILĖJINĖ MARIJOS ŠVENTĖ PUTNAME GEGUŽĖS 25

Šventės tvarkaraštis:

11 val. Šv. Mišios ir pamokslas.

12 val. pietūs. (Apie savo dalyvavimą pietuose prašoma pranešti iš anksto raštu arba telefonu — WAlnut 8-5828).

3 val. p. p. Marijos garbei procesija, **Šiluvos Marijos** vainikavimas, šventoji valanda.

Šventėje dalyvaus garbingi svečiai: J. E. vysk. V. Padolskis, kun. dr. V. Balčiūnas, atvykę iš Romos, o taip pat ir vienuolyno kapelionas kun. St. Yla, grįžęs iš Romos.

Šventės dalyviai-maldininkai galės pelnyti ką tik Šventojo Tėvo šiai šventei suteiktus specialius atlaidus.

Visi lietuviai ir iš visur kviečiami ir laukiami atsilankant į lietuviams taip brangios Šiluvos Dievo Motinos šventę!

Nekalti kaspinėliai

(Atkelta iš 4 psl.)

REDAKCIJOS PASTABOS

1. Darbininkas balandžio 22 rašė, kad dėl šiemetinės Rašytojų Draugijos premijos "spaudoje kilo triukšmas". Čia spausdinamas H. Nagio straipsnis yra to "triukšmo" tęsinys. Triukšmo dėl to, kad užuot ramiai svarstęs ir atitaisinėjęs, kas jam rodėsi klaidinga, leidžiasi į triukšmingas frazes apie "objektyvios informacijos", apie "paprastos žurnalistinės etikos" stoką Darbininko informacijoje... Mums rodos, kad šie autoriaus teigimai yra tiek pat teisingi, kaip Dirvos nr. 25 tvirtinimas, kad Aiduose nebuvo praleista H. Nagio recenzija apie M. Katiliškio knygą (ž. Aidų nr. 4). Abejais atvejais turime netiesą, apkaišytą nekaltais kaspinėlais.

2. Darbininko buvo pastebėta, kad premijos "įteikimo iškilmėse, kiek susigaudome iš spaudos, buvo daugiausia netvarkos". Vadinasi, savo faktinėje informacijoje Darbininkas rėmėsi kita spauda. H. Nagys konkrečiai nurodo kuria. Bet ar tai Darbininko neobjektyvumas ir žurnalistinės etikos stoka?

3. Darbininkas rašė, kad, Churchiliui paskyrus premiją, kitam nuskriaustam rašytojui Encyclopaedia Britannica premijos neskyrė. H. Nagys to taip pat netvirtina. Tad nužėrus į šalį autoriaus straipsnio kaspinėlius ir palikus tik informaciją, atrodo, kad ji neprieštarauja Darbininko esminei informacijai. Kas kita dėl informacinių žinių vertinimo. Vertinimas skiriasi.

4. Darbininko buvo neigiamai pasisakyta dėl premijos skyrimo tvarkos. Bet kadangi toji tvarka yra rašytojų daugumos priimta, laikome, jog tai jų vidaus reikalas. Jeigu mažuma tuo nepatenkinta, ji turi daug galimybių intervenuoti. Bet tik ne tada, kada paaiški nepageidaujami rinkimų daviniai, o prieš tai. Autoriui priimtinesnis kitas būdas — šauktis pagalbos iš šalies.

5. Toji pagalba Lietuvių Enciklopedijos, atėjusios "padėties gelbėti", autoriaus priimama visuotinai (en bloc). Darbininkas teigiamai priėmė tik faktą, kad premija paskirta. Tačiau negalima teigiamai vertinti premijos paskyrimo procedūros — skirti tada, kai tam tikras rašytojas jos negavo kitur, ir rankioti jury komisijos narius po to, kai pati premija jau buvo paskirta. Kai asmuo ir veikalas jau parinktas, ką dar gali pasakyti komisija, kad ir sudaryta "iš įvairių įsitikinimų asmenų, o taip pat neabejotinų literatūros specialistų". Jury komisija tokiais atvejais jau nereikalinga. Literatūros specialistai dėl paties veikalo gali pasisakyti spaudoje, o ne premijos "skyrimo akto tekste", kadangi jų žodis premijos skyrimo jau nelemia.

KUO BALFAS PADEDA LIETUVIAM ANAPUS GELEŽINĖS UŽDANGOS

Birželio mėnesį sueina 17 metų, kai Sovietų Rusija, okupavus Lietuvą, pradėjo pirmus masinius trėmimus į Sibirą ir į šiaurės Rusiją. Kelios dešimtys tūkstančių nekaltų Lietuvos gyventojų su neįprastu žiaurumu buvo išvežti gyvuliniuose vagonuose ir daugumos jų likimas iki šiol nežinomas. Kas ir kiek iš jų mirė, ar kas gyvas, iki šiol rusų valdžia nepranešė, nors daugelis iš jų jau po velėna, ir tik maža jų dalis po 15 ar daugiau metų, netekę sveikatos, kaip beverčiai invalidai buvo grąžinti į Lietuvą.

Po tų pirmų išvežimų masiniai žmonių trėmimai iš Lietuvos buvo pakartoti kelis kartus rusų antros okupacijos metu, jau karui pasibaigus. Kiek viso Lietuvos gyventojų buvo išvežta, tikrų žinių neturime, bet ištremtųjų skaičius siekia kelis šimtus tūkstančių. Jų gyvenimas Sibire yra sunkus, nes darbas, klimatas ir kitos sąlygos yra neįprastos ir daugeliui pakerta sveikatą, trumpina amžių, ir nemažas jų skaičius atsiskyrė iš gyvųjų tarpo.

Minint liūdnus 1941 metų birželio ir kitus masinius lietuvių trėmimus į Sibirą, turėtume stengtis ne vien reikšti jiems užuojautą ir paminėt mirusius mūsų maldose, bet ir palengvinti jų vargingą gyvenimą, nusiųsti jiems vaistų gydymui, o kur galima vilnonių ir kitokių medžiagų arba drabužių.

Sykiu neturėtume užmiršti likusių Lietuvoje, ypatingai tų, kurie grįžta iš Sibiro ir pradžiai gyvenimo jiems daug ko trūksta — drabužių, avalynės, o ypatingai vaistų, kad dėl sunkių įsikūrimo sąlygų Lietuvoje jie nebūtų priversti "savanoriškai" grįžti Sibiran.

Balfas pasiryžęs vienu ir kitu atveju patarpininkauti, nes per Balfą galima užsakyt prieinama kaina vaistus ir standartinius paketus su medžiagomis, vaistais ir vitaminais ir nusiųst nurodytais adresais.

Prašantiems iš Sibiro arba iš Lietuvos vaistų, kur tik galima reikia priminti, kad jie atsiųstų savo vietinio gydytojo receptą, kuriame būtų nurodyta kokių vaistų ir kiek reikia ar bent nuo kokios ligos. Tuomet Balfui daug lengviau parinkt tinkamus vaistus ir, be to, gavus vaistus vietoje ir atsiimant iš pašto, esą nereikią mokėt muito, jei yra vietinio gydytojo (iš anapus uždangos) receptas.

Reikia priminti, kad paskutiniu laiku vaistus į Lietuvą ir į Sibirą galima siųst oro paštu betarpiai per J.A.V. pašto įstaigas, kas labai sumažina persiuntimo išlaidas, nes siuntimas per agentūras ir kontoras vaistų siuntimo išlaidas padvigubina.

Dr. V. Tercijonas

ANSONIA CONN.

Juozapas Kašinskas, Ansonijoj išgyvenęs 60 metų, balandžio 21 mirė. Laidojimo apeigas atliko šv. Antano bažnyčioje velionio sūnus tėv. Klemensas Kašinskas, pasionistas, kuris gyvena West Springfielde pasionistų vienuolyne. Velionis paliko žmoną Ievą, 5 sūnus, 3 dukteris ir seserį Jankauskienę Brooklyne bei eilę vaikaičių.

WATERBURY CONN.

Antanina Šalnauskienė, gyv. 1109 E. Main St. širdies smūgio ištikta, mirė gegužės 5 St. Mary ligoninėj. Paliko liūdėti vyras Andriejus. Velionė iš Lietuvos atvyko 1911 ir gyveno Amsterdame, vėliau persikėlė į Waterburį ir čia išgyveno 12 metų. Buvo šv. Juozapo parapijos narė ir priklausė šv. Pranciškaus tretininkams.

NEW HAVEN CONN.

Šv. Kazimiero bažnyčioj gegužės 18 d. 10 val. laikys primicijas kun. Raynoldas Yuskauskas. Jam asistuos kleb. kun. A.E. Gradeckas, kun. J. Riktoraitis ir kun. P. Malinauskas iš Chicagos. Pamokslas sakys kun. J. Vilčiauskas iš New Britaino.

Primiciantas gimęs East Havene 1925, mokėsi vietinėj mokykloj, Marianapoly, Fairfield universitete, šv. Tomo seminarijoj ir Katalikų universitete Washingtone.

Parapijos auksinis jubiliejus bus minimas kitais metais. Balandžio 29 Šv. Vardo draugija su kitomis draugijomis aptarė minėjimo reikalus. Nutarta kuo iškilmingiau sukaktį atžymėti.

Neseniai mirė, palikdami nuliūdusias šeimas Kazimieras Janusevičius ir Marė Jasudavičienė. Palaidoti iš nelietuvių bažnyčių šv. Lauryno kapinėse.

Vladas Palukis, pirmojo pasaulinio karo veterans, neseniai mirė ir buvo palaidotas iš šv. Kazimiero bažnyčios su karinėm apeigom. Laidojimo apeigas atliko velionio artimas giminaitis prel. J. Balkūnas iš Maspeth N.Y. Liko žmona Izabelė ir broliai Pranas ir Ignas, abu gyvena Wilkes-Barre Pa.

J.K.

IEŠKOMI

Juozas Balčius, kilęs iš Kaimeliškių km. Kidulių valsč., gyvenęs Philadelphia, Pa., vėliau išvykęs į Maine valstybę. Žinančius pranešti: A. Sakal, 3026 So. 79th St., Philadelphia 42, Pa.

Domininkas Griška, Juozo sūnus, gyv. Brooklyne, ir Griška (vardas nepažymėtas), gyv. Mineapoly. Ieško Ignas Griška, sūnus Juozo, gyv. Lietuvoj. Atsiliepti: Anna Walters, 705 W. Lombard St., Baltimore 1, Md.

NIXONAS su žmona ir abiem savo vaikais sveikinamas Washingtone prez. D. Eisenhowerio ir valstybės sekr. Dulles.

HOMESTEAD, PA.

Mirė Antanas Katilius

Homestead, Pa., mirė Antanas Katilius, sulaukęs 79 m. amžiaus, paliko du sūnus ir tris dukteris. Iš Lietuvos atvažiavo būdamas 18 metų.

1901 pradėjo prekiauti ir visą laiką vertėsi auksinių daiktų ir deimantų prekyba. Buvo šv. Petro ir Povilo parapijos narys, uolus organizacijų ir katalikiškos spaudos rėmėjas. Pittsburghe įsikūrus "Lietuvių Žinioms", buvo to laikraščio šėrinininkas ir rėmėjas. Domėjosi visuomeniniais reikalais.

Įsigijęs ūkį Valencia, Pa., ten senatvėje gyveno, prekybą atidavęs vaikams.

Jo vardu prekyba dabar yra 8 ir McClure kampe. Tai didžiausia Homesteade krautuvė, kur pardavinėja baldus, elektinius aparatus, televizijas ir brangenybes.

Palaidotas šv. Kazimiero kapinėse. Laidotuvėse patarnavo kun. E. Vasiliauskas. Reiškiame užuojaut A. Katiliaus vaikams ir linkime sekti savo tėvo pėdomis.

a.s.

Skaityk "Aidus" 680 Bushwick Ave. Brooklyn 21, N. Y.

PAREMKIME TUOS, KURIE MUS REMIA

Primename mieliems skaitytojams, kad kreiptų dėmesį į šiame laikraštyje dedamus skelbimus. Skelbdamiesi mūsų laikraštyje, jie prisideda prie mūsų laikraščio išlaikymo; todėl yra verta, kad ir į juos būtų atsižvelgta. Be to, skelbimai yra ir pačių skaitytojų patogumui: perskaičius skelbimus, nereiks sukti galvos, kur pirkti, parduoti ar išnuomoti.

Darbininko Leidėjai.

CLEVELAND, OHIO

Clevelande LB II-ji apylinkė

Gegužės 4 naujosios lietuvių parapijos ribose įsteigta Lietuvių Bendruomenės II apylinkė. L BCV pirmininkas St. Barzdukas supažindino susirinkimo dalyvius su Lietuvių Bendruomenės statutu. Išrinkta valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. P. Mikšys, vicepirm. kun. dr. K. Širvaitis, sekr. M. Valienė, ižd., J.Sadauskas, valdybos narys O. Mikelionienė; kandidatai — O. Jokubaitienė ir F. Navickas. Revizijos komisiją sudarė J. Nasvytis, L. Saskūnas, J. Žukas.

Naujais nariais prisirašė senosios kartos ir čia jau gimusių lietuvių būtent: Mrs. R. Brazaitis, Mr. ir Mrs. J. Sadauskas, Mr. ir Mrs. A. Mikelionis, Mr. ir Mrs. Drosutis, Mrs. A. Mockevičius, Mrs. Katkauskas, Mr. ir Mrs. J. Stagniūnas, Mr. ir Mrs. F. Juška.

Šios apylinkės valdyba ir revizijos komisija maloniai kvečia visus lietuvius, gyvennčius apylinkės ribose įsirašyti į Lietuvių Bendruomenes eiles. Be to, maloniai pranešam visiems jau esantiems LB nariams, bet gyvenantiems mūsų apylinkės ribose, kad nuo šios dienos esate laikomi Clevelando II apylinkės nariais.

Valdyba

ŽINIOS IŠ STOUGHTON, MASS.

Vytautas ir Morta Poškos balandžio 30 susilaukė trečiojo sūnaus. Jie turi dar du sūnus ir vieną dukterį.

Kleopas Česnulevičius bežuvaudamas staiga mirė gegužės 4. Velionis buvo kilęs iš Merkinės, atvykęs į JAV 1912. Mirė turėdamas 63 metus. Stoughtone išgyveno 45 metus, buvo lietuvių klubo steigėjas. Paliko nuliūdusią žmoną Jōsefiną ir du sūnus—Vilimą, gyv. Stoughtone ir Alfredą, filosofijos daktarą, mokytojaujantį Morehead City N.Y. Palaidotas Stoughtono Holy Sipulcre kapinėse.

Marija Kilmonytė, 73 metų, mirė gegužės 12. Ji buvo kilusi iš Pieriškių km., Nemunaičio parap. Amerikon buvo atvykusi 1913. Stoughtone išgyveno tik dvejus su puse metų pas pusbrolį V. Kilmonį.

Motinos diena lietuvių salėje paminėta gegužės 11. Keletas motinų su gausiom šeimon apdovanotos saldainių dėžėm.

Mik.

Vilnonės Medžiagos Lietuvon

Pradžiuginkite savo gimines ir artimuosius

LIETUVOJE, LATVIJOJE, ESTIJOJE, GUDIJOJE, UKRAINOJE IR UŽKARPAČIO RUSIJOJE!

Pasiuskit pein vilnones atlaikas suknelėm, eilutėm, apsiaustam

[illegible]

S. BECKENSTEIN, Inc.,

118-125-130 ORCHARD ST., cor. Delancey, NYC. GR. 5-4525

S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai ir ukrainietiškai

KRAUTUVĖS ATVIROS KASDIEN, IR SEKMADIENIAIS, IŠSKYRUS ŠEŠTADIENIUS. NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAKARO

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas.

MEDŽIAGOS Į LIETUVĄ

Turime medžiagų vyrų ir moterų rūbams: vilnonės bei šilkinės medžiagos moterų suknelėms ir skaroms.

Visa, ką norite siųsti į Lietuvą gausite:

I. CIGMAN, INC.

161 Orchard Street, New York 2, N. Y.

Telef. GR 5-0160

Kalbame rusiškai, lenkiškai, vokiškai ir lietuviškai.

Atdara šiokiadieniais, šeštad. bei sekmad.

SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ!

Tamsta rasi didelį pasirinkimą vilnonių medžiagų vyrų kostiumams ir švarkams, moterų eilutėms, suknelėms bei švarkams.

Maišytos ir rayoninės medžiagos parduodamos griežtai urmo (wholesale) kainomis.

K and K FABRICS

1158 East Jersey Street, Elizabeth, N. J.

PRIE CITY SAVINGS BANK Tel. EL 4-1711

ATDARAS KETVIRTADIENIAIS IKI 9 VAL. VAKARO

Mūsų kainos vyrų drabužiams prasideda nuo 9.50 už pilną eilutę

Lietuvos Vyčių Radijo Programa

Transliuoja iš stiprios radijo stoties WLOA. 1550 kilocycles

KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ—NUO 1:30 IKI 2:00 VAL.

Jei norite šioje radijo programoje skelbtis, kreipkitės adresu

KNIGHTS OF LITHUANIA WLOA

BRADDOCK, PA.

Pataisyk arba atnaujink savo namą

GALI TUOJ PADIDINTI JO VERTĘ BEI PATOBULINTI SAVO NAMĄ

ŠTAI ŽEMIAUSIOS NAMŲ PATAISYMO KAINOS, NIEKAD ANKSČIAU NESIŪLYTOS

NAUJAS STOGAS (iki 500 kvadr. pėdų) **$39.00**

Sensacingos kainos GALITE MUMIS PASITIKĖTI

DENGIMAS STOGO IR SIENOS $79.00

Shingling & Siding (iki 500 kvdr. pėdų)

Neišleisk nei cento kol nepamatysi, kaip pigiai gali pas mus gauti. Veltui stogo apžiūrėjimas ir įvertinimas, be jokio įsipareigojimo. Telefonuok: EV 8-6781

Visokios rūšies STALIAUS DARBAI

Didi ar maži. Laiptai, porčiai

Specialiai žema kaina visiems darbams tik šį mėnesį

VIDINĖS DURYS

(Standartinio dydžio) Pagaminimas, įdėjimas, užraktas **$39.00**

Šis pasiūlymas yra tik laikinas ir gali būti kiekvienu laiku atšauktas—tad teiraukis dabar

Veltui nustatoma kaina — šauk: EV 8-6781

Valome garu (steamcleaning) mūrinius pastatus.

Sulaikome vandenį, kad nesiveržtų į jūsų namus.

Mes garantuojame vandens izoliavimo darbą (waterproofing) prie bet kokios rūšies pastatų Pilame cementą į plytas (tuck pointing). Statome mūrinius laiptus. Dirbame visokio tipo cemento darbus.

PARDUODAME ALIUMINIUS AUDROS IR TINKLINIUS LANGUS(PAGAL UŽSAKYMĄ JŪSŲ RĖMAMS). APSKAIČIUOJAME VELTUI; TELEF. EV 8-6781.

TEBŪVA ŠALTI KAMBARIAI ŠIĄ VASARĄ IR ŠILTI ŽIEMĄ, SUTAUPANT KURO

INSULIUOK **Naudojame tik geriausią medžiagą**

Mes atliekame ir kitokius darbus, kuriuos visus sunku suminėti

MANDAGUS IR GREITAS PATARNAVIMAS

KREIPKIS DABAR IR TAUPYK

Prašyk ANTANO Skambink **EV 8-6781**

ŽODYNAS

A. LALIO

Lietuvių-Anglų ir Anglų-Lietuvių

Kaina $14

Pinigus siųsti kartu su užsakymu

DR. D. PILKA

546 E. Broadway

So. Boston 27, Mass.

SPORTAS

Didelis vakaras

Lietuvių Atletų Klubo sporto sekcija bene pirmoji pasišovė pristatyti visuomenei geriausius metų sportininkus. Praeitais metais tai praėjo su dideliu pasisekimu. Šiais metais gegužės 30, panktadienį, Saievas puošniose salėse, 260 Knickerbocker Ave., bus pagerbti geriausi sportininkai.

Paskirtoji komisija, sudaryta iš abiejų sporto klubų, Fasko bendruomenės, spaudos ir kitų atstovų, šį kartą tikrai turės sunkų uždavinį, nustatydami praeito sezono geriausius sportininkus vyrų bei moterų ir jaunių klasėse. Praeitais metais atžymėti dabar iš kandidatų eilės iškrinta.

Komisija paslapų išlaikys iki paties vakaro, kurio pradžia bus 8 v. Įėjimas vienam asmeniui 2 dol.

LSK: NY Hungarians 0:4 LSK pirmoji vienuolikė atsisveikino su oberlyga. Nors ir teko patirti dar vienas pralaimėjimas, bet tai per daug liūdnai nenuteikia. Tik iš vienų lietuvių (neskaitant Faketes) — sudaryta ekipa sužaidė visai padoriai, su didesne doze laimės ir geresniu vartininku; galėjo ir nepralaimėt LSK žaidė šios sudėties: Saveikis; Krušinskas, Starolis; Didžbalis, Daukša, Birutis; Butrimas Remeza, Fekete, Bagdžiūnas, Klivečka. Vengrai vesdami žemą žaidimą, aiškiai dominavo aikštėje ir mūsiškius spaudė, bet priėję baudos liniją, daug nepešė. Mus užsisyrusiai kietas gynimas likvidavo visus pavojus. Priešininkas neturėjo progos pasiekti šūvio. Visi 4 įvarčiai buvo nepelnyti. Grabesnio vartininko galėjo būti atlaikyti. Geras savo vietoje Krušinskas, o taip pat puikus ir Birutis, be kurio Daukša viduryje būtų visai pražuvęs Vengrams jau vedant 3:0 mūsiškiai nenusiminė ir antrame kėlinyje net pradėjo priešininką spaust. Neišnaudotas mūsų baudinis, apdairumo stoka, o ypač geras buvusio Vengrijos internacionalo Heni žaidimas vartuose, neleido mums pasiekti įvarčio.

Ateinantį sezoną susiradus vartininką ir užpildžius keletą spragų, LSK gali turėti komandą lietuvišką — mūsų širdžiai brangesnę ir kišenei pigesnę.

Kas norėtų skelbtis Darbininke, prašomas skambinti

G Lenmore 2 — 6916

Stephen Bredes Jr.
ADVOKATAS
37 Sheridan Ave.
Brooklyn 8, N. N.
Tel. APplegate 7-7083

NAŠLAIČIAM adoptuoti ir įvažiuoti į JAV panaikinta kvota sen. Charles E. Potter pastangomis. Dėl to jį aplankė Korejos našlaitis, pasiūls pažaisti su pūsle.

Atjauskim brolius ir seses tėvynėje

Audrų išvarginta Tėvyne,
Tu mums kaip pasaka graži.

Daug kartų mes esame skaitę spaudoje (ar patys pergyvenom) siaubinguosius birželių įvykius, lietuvių tautos naikinimus ir apiplėšimus, bet ypač didžiausią žalą mūsų Tėvynėje įvygdė rusiškieji bolševikai, norėdami visiškai palaužti tautą tremdami senus, jaunus ir mažus į leduotąjį Sibirą lėtai vergų mirčiai. Nemaža lietuvių su ginklu rankoje saugojo Tėviškės sodybas, vežamus Sibiran vadovavo, reikalui esant karžygiškai kovėsi, tikėdami išpirkti laisvę savo krauju, bet deja, priešo žymiai gausesnės jėgos nusilpnino lietuvį partizaną.

Nors ir po keliolikos metų beviltiško gyvenimo, lietuvių tauta liko gyva, tiek išblaškyta po plačiuosius Rusijos plotus, tiek Tėvynėje, neprarasdama savo papročių ir dvasinių savybių, bet yra skaudžiai sužeista ir mūsu broliai bei sesės laisvėje gyvenantieji turi šventą ir privalomą pareigą tas žaizdas gydyti, kiek galima daugiau duoti gyvybės savajai tautai.

Darbartiniu metu Balfui yra paskirtas didelis ir sunkus uždavinys. Be mūsų paramos jis liks bejėgis. Lai birželis būva mūs tautos šalpos mėnuo.

Gerbiamieji mūsų dvasios Vadai, skelbkit rinkliavas bažnyčiose. Įvairos draugijos, organizacijos klūbai ir visi kiti geros valios lietuviai, nepagailėkit cento mūsų tautai. (Tiesa daugelis iš mūsų paaukojom tūkstančius draugams ir pažįstamiems, bet nevisi yra toki laimingi. Daugel žmonių iš Lietuvos teisioginiai prašo Balfo Centro įvairių vaistų).

Kur tik yra daugiau lietuvių, darykit birželio minėjimus ir surinktas aukas skirkit kilniam šalpos darbui. Lai nelieka nė vieno lietuvio, neprisidėjusio savo skatiku. Parodykim saviems, kad esam nepalūžę, giliai atjaučią skaudžią tautos nedalią. Siųskim savo aukas Balfo Centrui, tiesioginiai ar per skyrius.

Adresas:

UNITED LITHUANIAN RELIEF FUND OF AMERICA, INC.
105 Grand Street
Brooklyn 11, N. Y.

Zanavykas

TO PLACE, YOUR AD CANCEL OR CHANGE CALL LO 3-7291

H. W. FEMALE

EXPERIENCED COOK-WAITRESS
desires work in Rectory, 17 years experience, have references — RA. 1-0233.

SUMMER RESORTS

THIS SUMMER Enjoy Yourself on Beautiful Saramac Lake, N. Y.
The Panorama Lodge invites you to this scenic spot of America—Located in the heart of the Adirondack Mountains — with all modern conveniences—All Sports and activities — with exquisite food — All this and more at reasonable rates. Write for Booklet "L". Panorama Lodge, 88 Riverside Drive, Saramac Lake, N. Y.

ON LAKE KEZAR
Ideal Family Resort Directly on Lake
All facilities for Summer of Fun and Relaxation. Comfortable rooms, tempting meals. Friendly, informal. $42.50 to $60.00 week including meals. Write for Folder.
ANTHONY SICKLE, owner-mgr.
North Sutton, N. H.

1 2-ROOM APT., $350 season; 3 3-room apts., $400 season. Large. All utilities furnished, 2 min. bathing, fishing, church. Directly on Route 213, High Falls, N. Y.
OVERLAND 7-9937

Lietuvos Generalinio Konsulo New Yorke paieškomi asmenys

Atkočiunas, Jurgis
Babina, Petras
Balandis, Albinas ir Algirdas, sūnūs Danieliaus, iš Skuodo val.
Balčius ir jo sesuo, vaikai Konstanto ir Pranės Micevičiūtės, gyvenę Miėiūnų k., Leipalingio val.
Barusevičienė, Barbora
Beita, Petras, sūn. Mykolo
Bugienė, Juzė ir duktė Gražina
Buragaitė-Oškinienė, Leokadija ir jos sesuo Kunigienė (Kunigas) Marcelė
Čepulis, Izidorius, sūnus Mateušo
Damulis, Jonas ir Stasys, iš Šilalės
Daniulaitis, Paulius, sūn. Augusto
Dankevičius, Konstantinas, sūn. Prano
Daukša, Stanislovas, iš seniau atvykęs Amerikon
Dovydaitis, Juozas ir Vincas, sūnūs Juozo, iš Ropynės k., Erivilko v., Tauragės ap.
Dukavičius, Juozapas, ir dukterys Juzefa ir Petronėlė
Grigaliunas, Jonas, sūnus Benedikto
Gudaitis, Jonas, iš Šakių apskr.
Guzulaitis, Juozas, sūnus Liūdo, g. 1924 m. Juodrarūdės k., Višakio Rūdos val., Marijampolės ap.
Juknevičius, Jonas, Kazimieras ir Stasys, turi seserį Sofiją
Juknevičiutė, Elena, iš Šiaulaičių k., Šiaulėnų val., atvykusi Amerikon pas patėvį Praną Dambrauską
Kačinskas, Jonas, Juozas ir Vincas, sūnūs Felikso
Kasparaitis, Karolis, ir jo sūnūs Mikas ir Petras.
Kievinas, Bronius ir Povilas, sūnus Jono
Kučinskis, Petras, Pranas ir Stanislovas, sūnūs Ignaco
Kunigienė (Kunigas)-Buragaitė, Marcelė, ir jos sesuo Oškinienė, Leokadija
Legeraitis, sūnūs ir dukterys Motiejaus Legeraičio, kuris buvo kilęs iš Pagerniavo k., Bartininkų val. Vilkaviškio ap., ir gyveno Čikagoje, 7231 So. Champlain Ave.
Mardosienė, Stefa, iš Kelmės
Miniotas, Jonas
Navickas, Feliksas, iš Girės k., Luokės val.
Oškinienė-Buragaitė, Leokadija, ir jos sesuo Kunigienė (Kunigas), Marcelė
Ostrozlienė-Slavickaitė, Magdalena, jos sesuo Anelė, ir broliai Slavickas, Jonas, Juozas ir Vincas
Partaukas, ar Partauskas, Ignas, Juozas ir Petras, sūn. Petro ir Onos, iš Kelmės parap. Raseinių ap.
Paškevičius, Jokūbas, sūnus Kazio
Pašukonis, Jonas, sūnus Tomo kilęs iš Dzūkijos
Racevičius, Pranas, ir jo sūnūs Benius ir Ignacas
Samoška, Antanas, sūnus Motiejaus
Simonaitis, Juozas (Jose Simonet), statybos technikas ar inžinierius, gyveno Kūboje, Havanoje
Sinkauskas, Vincas, sūnus Juozo, gimęs Forest City, Pa.
Slavickas, Jonas, Juozas ir Vincas, ir seserys Anelė bei Magdalena Ostrožlienė
Trepenaitis, Jonas
Tumosa, Mykolas, sūnus Mykolo, iš Netičkampio k., Marijampolės ap.
Vaitekunas, Adolfas
Vaitkevičienė, teta Vinco Juknevičiaus
Valiūnas, Antanas, sūnus Antano, iš Jodaišių k., Pabiržės val.
Venckutis, Antanas, Eduardas ir Paulius, gyveno Philadelphijoje
Vilimavičius, Jonas, g. 1925 m. Pivoriškės k., Daugėliškio v., Švenčionių ap., buvo Vokietijoje
Zaranka, Pranas, sūnus Antano Žižytė-Lengertaitė, Stasė, iš Žeimių k., Ukmergės ap.
Zuzevičius, Antanas, sūn. Antano, gyveno Rockford, Illinois

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti:

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd Street
New York 24, N.Y.

DISPLAY
• Religious Articles
• Greeting Cards
• Stationery
THE LITTLE SHOPPE
762 Amsterdam Ave.
(at 97th St.) UN 5-0635

STillwell 4-5875
RILEY BROS.
INCORPORATED
Our 75th Year
Certified Barre, Vt. Granite
MONUMENTS
Ror All Catholic Cemeteries
48th St. and Laurel Hill Blvd.
52nd St. and Queens Blvd.
Entrance to Calvary Cemetery
WOODSIDE 77, N. Y.
Branch: Gate of Heaven Cemetery
Bronx Pkwy., Hawthorne, N. Y.

LIVING ROOM SUITES AND CHAIRS
All Work Done on Premises
Repaired, Restyled and Recovered
Beautifully Fitted Slipcovers Made to Order.
G. & J. VAN DAM
367 5th Ave. SOuth 8-5822. Brooklyn

REAL ESTATE

OUR LADY OF REFUGE PARISH
8 rooms, 2 baths, near Catholic institution, plot 165x16. Sacrifice $11,500. Must be seen.
LU 4-7641

ST. AUGUSTINE PARISH
LARCHMONT, N. Y. — Beautiful, private dead end Street "Sound View" goes with this 3 bedroom, 3 baths, brick & stucco, 10 year old, extras include screened poket wall to wall carpet, air conditioned, dishwasher, model kitchen. $28,000.
TE 4-4433

NEW MODEL HOMES
VISIT or WRITE for BROCHURE
ALLIED HOMES
20 FOOTER . . . 1 FAMILY
ONLY $20,490
Jackson Heights' first & largest builder brings you this newest concept in luxury living. 6½ spacious rooms, 3 bedrooms, 1½ Hollywood baths (with ceramic stall showers), scientific kitchen, hot water heat, brass plumbing, full basement, full front porch, garage, double hung steel windows, plus many other exclusive extras. Limited few ready for immediate occupancy. Furnished model: 75th St., cor. 31st Ave., Jackson Heights.
Telephone HI 6-5600.

HOLY ROSARY PARISH IN ROOSEVEET, L. I.
4 Rooms Bungalow with Porch Stoker Radiator Heat. Partly Finished Basement. Suitable. Elderly
FR 8-4475
Couple or small family. Price $8,100

OUR LADY OF ASSUMPTION PARISH in COPIAGUE, L. I.
Fieldstone Cape Cod. 4 bedrooms, 120 x 100 Lot. Sacrifice $13,495
65 Maple Ct., Copiague, L. I.
AM 4-2294

BANGA TELEVISION
Sav. V. ZELENIS
3423 FULTON STREET
BROOKLYN 8, N. Y.
TELEFONAS: APplegate 7-0349
PARDUODAMA su NUOLAIDA:
■ TELEVIZIJOS APARATAI,
■ HI - FI FONOGRAFAI,
■ ĮGROJIMO APARATAI (Tape Recorders),
■ VOKIŠKI BEI VIETINIAI RADIJAI,
■ ANTENOS, BATERIJOS, radio ir T.V. LEMPOS
Taisoma Televizija, Radijas, Hi-Fi.
Darbas garantuotas, atliekamas prityrusio techniko, pripažinto RCA.
DARBO VALANDOS: Kasdien iki 7 val. vak.
Pirmadieniais iki 6 val. vak.

TALARSKI
FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
380 MAPLE AVENUE, HARTFORD, CONN.
Maloniai patarnauja lietuviams naujai įruoštose patalpose prieinama kaina
Tel. CHapel 6-1377

Republic
Wine & Liquor Store
322 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089
SAV. M. IR J. JOKUBAIČIAI
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitoms progoms

EVergreen 8-9794
M. and Z. Collision Works
JULIUS MALDUTIS
savininkas
Sulankstytų automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas naujomis, dažymas ir poliravimas
937 GRAND STREET
BROOKLYN 11, N. Y.

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausiais apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders).
Kreiptis
H.A.V.
Joseph Andrusis Insurance
87-09 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
TEL. VI 7-4477
Šiokiadieniais — 9 val. ryto ligi 9 val. vak.,
sekmadieniais — 1 val. p.p. ligi 5 val. vak

LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBAS
GEGUŽĖS 30 DIENĄ, 8 VAL.
SAJEVA'S POKYLIŲ SALĖJE
260 Knickerbocker Ave. (kampas Willoughby Ave.)
ruošia
KONCERTĄ-VAKARĄ
Geriausiems 1957 metų sportininkams pagerbti
Programą atliks Harvest Moon meniškų šokių laimėtojai, pašokdami tango, rumba ir kt. šokius.
Visi svečiai bus pavaišinti sportininkų paruošta vakariene — švediškų stalu.
Įeinant aukojama $2.00
Staliukai užsakomi (nemokamai) EV 2-9790

LIBERTY ART PHOTO STUDIO
WEDDING — PORTRAIT — CANDID
CHILDREN — COMMUNION — CONFIRMATION
GRADUATION — REPRODUCTIONS — COMMERCIAL
125-11 Liberty Avenue, Richmond Hill 19, N. Y.
F. ERBA Virginia 3-3605
Studio hours: 9:30 to 9, Wed. 9:30 to 6:30, Sun. 11 to 6:30

LOCUST GROVE HOUSE
HONEYMOON or VACATION
Open All Year On Rte. 209 in the Pocono Mountains
TRY TO BEAT THIS! — from $18 per person
All sports, NEW Swimming Pool, Outdoor Dancing, Boating, Cocktail Lounge. Rooms with or without Bath. Informal. Excellent Meals. Catholic Churches Nearby. Booklet "L" on Request
EAST STROUDSBURG 4, PA. Phone: BUshkill 8-6643
or N. Y. C. OFFICE: OX 7-0158

AUREL-BROOK-COTTAGE, BARRYVILLE 10, N. Y.
RAILROAD STATION, SHOHOLA, PA. Tel. 2372 22-ND SEASON
Accom. 60 guests; modern; hot and cold water all rooms; also new cabins with private bath, $50 weekly; showers on all floors. Overlooking Delaware River. Excellent home cooking. Concrete swimming pool, recreation room, softball field, near movies and Catholic Church. Rates: $40-$45 Weekly. Booklet "P". A. D. BURGESS.

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
KABARETAS
VYT. BELECKAS, savininkas
Baras, salė vestuvėms, parengimams, susirinkimams, etc.

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties) Ridgewood